

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap
Område Landskapsutveckling

Status på Skånes alléer

- en studie av vitalitet, risker och åtgärder på vuxna alléträd

Status of avenues in Skåne

- a study of vitality, risks and measures of adult avenue trees

Josefin Hardebrink och Mia Nivard

Examensarbete 15 hp
Landskapsingenjörsprogrammet
Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten, SLU
Alnarp 2011

Status över Skånes alléer – en studie över vitalitet, risker och åtgärder på vuxna alléträd

Status of avenues in Skåne
- a study of vitality, risks and measures of adult avenue trees

Josefin Hardebrink och Mia Nivard

Handledare: Ann-Mari Fransson, SLU, Område för landskapsutveckling

Biträdande handledare: Johan Östberg, SLU, Område för landskapsutveckling

Examinator: Kaj Rolf, SLU, Område för landskapsutveckling

Omfattning: 15 högskolepoäng

Nivå och fördjupning: Grund C

Kurstitel: Examensarbete för landskapsingenjörer

Kurskod: EX0361

Program/utbildning: Landskapsingenjörsprogrammet

Examen: Kandidatexamen

Ämne: Landskapsplanering

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsmånad och år: April 2011

Omslagsbild: Josefin Hardebrink

Serienamn: Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten, SLU

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: alléträd, södra Sverige, trädinventering, livskraft hos träd, beskärningsskador, påkörningsskador, säkerhet, åtgärdsförslag

Om inget annat anges är alla bilder i arbetet tillhörande författarna och är skyddade enligt lagen om upphovsrätt.

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för Landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap
Område Landskapsutveckling

Förord

Detta arbete är skrivet under vårterminen 2011 på Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp inom Landskapsingenjörsprogrammet. Uppsatsen är skriven på C-nivå inom ämnet landskapsplanering och omfattar 15 högskolepoäng. Universitetslektor Ann-Mari Fransson har varit handledare för arbetet och doktorand Johan Östberg har varit biträdande handledare. Universitetsadjunkt Kaj Rolf har varit examinator.

Vi vill tacka vår handledare Ann-Mari Fransson för goda synpunkter under hela arbetsprocessen. Vi vill också ge ett stort tack till biträdande handledare Johan Östberg som delat med sig av egna erfarenheter av trädinventering och gett svar på många frågor. Vidare vill vi tacka Hans Åström på Trafikverket i region Skåne för möjligheten att skriva detta arbete för Trafikverket och för hjälp med att bland annat hitta lämpliga alléer att utföra studien på.

Vi vill också tacka våra tålmodiga och stöttande respektive Robert och Carl-Fredrik. Sist men allra mest vill vi tacka varandra för härligt sällskap och många goda skratt i ur och skur!

Vi önskar Er en trevlig läsning,

Josefin Hardebrink och Mia Nivard

Mars 2011

Sammanfattning

Alléer har sedan länge varit ett ofta förekommande element längs med vägarna i Skåne och ger ett mycket karaktäristiskt inslag i landskapsbilden. De har med tiden och samhällets utveckling dock blivit färre. Deras status kan i många fall vara dålig på grund av ålder, sjukdomar, stressiga miljöer och utbyggnad av vägnätet. Detta i sin tur kan göra träden försvagade och riskabla för trafikanter. Trots den dåliga statusen de kan ha är träden mycket värdefulla ur flera synvinklar. De ger ett estetiskt inslag till vår landskapsbild, fungerar som livsmiljöer för flora och fauna samt ger lä till de vindutsatta åkrarna och vägarna i Skåne. Dessutom ger de en optisk vägledning och får trafikanterna att sänka hastigheten. De olika intressen som olika myndigheter har av alléer ska tillgodoses vilket gör att konflikter om vad som ska prioriteras kan uppstå. Trots dessa konflikter kan många av de risker som träden utgör åtgärdas och det finns också åtgärder att ta till för att träden ska kunna stå kvar så länge som möjligt.

Arbetet inleds med en litteraturstudie för att underlätta för läsaren och ge en övergripande bild av alléer. Därefter presenteras de inventerade alléerna med en beskrivning av var i Skåne de finns, hur det omgivande landskapet ser ut, vilka trädsläkte de innehåller, hur hög trafikbelastning vägen har samt vilken typ av marktäckning det är på platsen.

Syftet med detta arbete är att fastställa statusen på Skånes alléer samt att ge åtgärdsförslag för att förbättra vitaliteten och minska skaderisken både för träden och för trafikanter. För att kunna besvara syftet har inventeringar på tio av Skånes alléer gjorts. I varje allé har var tredje träd, upp till tio, inventerats där parametrar för att bedöma vitalitet, skador och risker har använts. Dessutom har en inventering av referensträd gjorts i parkmiljö för att kunna jämföra statusen och för att undersöka om det finns skillnader i skötsel, vitalitet och skador.

Av inventeringen har vi kunnat konstatera att vitaliteten skulle varit betydligt bättre om beskärning hade utförts på ett bättre sätt. Vi har också konstaterat att riskerna för person- och materialskador i de flesta fall kan begränsas genom att göra säkerhetsbeskärningar. Även arten har betydelse för hur bra träden klarar vägmiljöer. Många alléer hade tjänat på nyplantering både ur en estetisk synvinkel och säkerhetsmässigt men eftersom det finns intresse ur ett biologiskt perspektiv att även försvagade träd ska sparas kan det uppstå konflikter. I dessa fall får åtgärder som gynnar båda intressen diskuteras.

Den slutsats man kan dra efter detta arbete är att det är viktigt att skötselpersonalen är kompetent och förstår följderna av olika typer av skador på träden. Det är också av vikt att regelbundet göra inventeringar av alléerna för att ha möjlighet att upptäcka skador och risker i tid. Man kan också se att olika arter lämpar sig bättre för denna typ av miljö och därför bör man ha detta i åtanke vid nyplantering av alléer.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte	1
1.3 Avgränsning	1
2. Introduktion om alléer	1
2.1 Alléernas historia i Sverige	1
2.2 Definitioner och begrepp	2
2.3 Intressekonflikter	3
2.4 Skötsel	4
3. Metod och material.....	5
3.1 Beskrivning av utvalda alléer	6
3.2 Referensträd i Alnarp.....	8
3.3 Exempel på vitalitet.....	9
4. Resultat.....	9
4.1 Observationer av de utvalda alléerna	9
4.2 Inventering av referensträd i Alnarp	12
4.3 Sammanställning.....	13
5. Diskussion och slutsats	17
Källförteckning.....	22
Bilaga 1: Trädinventeringsmanual	
Bilaga 2: Inventeringsprotokoll	

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Många kan nog hålla med om att vegetation är ett självklart och uppskattat inslag i offentlig miljö. I vissa typer av miljöer kan det dock vara svårt för växterna att utvecklas optimalt. Detta gäller bland annat längs med vägar där det finns många olika faktorer som påverkar situationen för växterna negativt. Detta kan till exempel vara vägar med packad mark, hög trafikbelastning och svårigheter med skötseln på grund av placeringen av träden.

Alléer har länge varit ett ofta förekommande inslag längs med det statliga vägnätet. På grund av bland annat hög ålder och sjukdomar har dessa tyvärr blivit färre sedan alléernas glansdagar på 1930- och 40-talet (Stål & Bengtsson, 2010). Trots att de har en dålig status kan träden ha ett högt värde, exempelvis estetiskt och historiskt men även med tanke på biologisk mångfald. Tyvärr kan träden också utgöra risker för trafikanter om de är i dåligt skick. Hur statusen på träden är beror till stor del på hur de har skötts sedan planteringen. Med hjälp av Trafikverket har detta arbete påbörjats för att fastställa statusen på träd som växer i alléer och för att ge åtgärdsförslag som minskar riskerna samt ger möjlighet att öka trädens livslängd.

1.2 Syfte

Syftet med denna rapport är att genom inventeringar utreda statusen på träden i ett urval av Skånes alléer. Med hjälp av denna inventering kommer åtgärdsförslag för de olika alléerna att göras för att förbättra statusen på träden och därmed minska riskerna för trafikanterna samt öka livslängden på träden. De frågeställningar som kommer att besvaras i rapporten är:

- Är vitalitet, skötsel och skador på alléträd i vägmiljö sämre än träd i parkmiljö?
- Har trädens vitalitet stor betydelse för risken för person- och materialskador?
- Vilka åtgärder kan behövas för att
 - minska skaderisken för trafikanter?
 - minska risken att träden skadas?
 - öka livslängden på träden?

1.3 Avgränsning

Utredningen är begränsad till tio av Trafikverket utvalda alléer inom Skåne län. Dessa alléer består av vuxna till gamla alléträd längs med allmänna vägar och förvaltas av Trafikverket. I varje allé har tio träd valts ut och inventerats. Urvalet skedde genom att var tredje träd, upp till tio träd, inventerats. För att få en kvantitativ utredning har alléerna valts ut för att få en jämn geografisk spridning över Skåne.

2. Introduktion om alléer

2.1 Alléernas historia i Sverige

Alléer har under en längre tid varit ett självklart inslag längs med Skånes vägar. Enligt Bengtsson et al. (1996) planterades alléer i Sverige redan på 1600-talet men då främst i närheten av slott och herrgårdar. Bruket med att plantera alléer spred sig senare även till större bondgårdar och infarter till städer. Skånes första alléer planterades troligtvis på mitten av 1700-talet (Trellid, 1996).

I odlingslandskapen fanns under 1700- och 1800-talen mycket få träd vilket skapade problem då det exempelvis blev brist på virke och bränsle att elda med (Bengtsson et al. 1996). Att det var ont om träd i Skåne skapade även andra problem i form av sand- och jordflykt på de ibland lätta jordarna (Trellid, 1996). För att få in mer träd i landskapen skickades förordningar ut där man försökte tvinga bönderna att plantera träd (Bengtsson et al. 1996). Förordningarna fick dock ingen större genomslagskraft och det var först i samband med att jorden blev skiftad som trädplanteringarna på allvar kunde börja. Tidigare hade åkermarken varit uppdelad i smala tegar där varje bondes åkermark kunde vara uppdelad på flera platser. Genom enskiftet fick bonden all sin mark samlad i ett stycke formad till en fyrkant vilket även underlättade trädplanteringen eftersom bonden då kunde plantera träd runt om varje gårds mark (ibid.). Då alléer började planteras i anslutning till gårdarna användes de arter som fanns i närheten vilket gjorde att de ofta bestod av olika arter. I herrgårdsmiljöer var det däremot linden som dominerade som alléträd (ibid.).

Allt eftersom bilar blev vanligare på våra vägar förändrades förutsättningarna för alléerna. Genom bilismen ökade behovet av bredare, rakare och bättre vägar. Dessutom betraktades träd i närheten av vägbanan som en trafikfara och på grund av detta minskade antalet landsvägsalléer under 1920- och 1930-talen. Med tiden har synen på alléerna återigen förändrats. Sedan slutet av 1900-talet har alléernas positiva egenskaper som exempelvis viktiga biotoper och deras kulturhistoriska värde lyfts fram. (Bengtsson et al. 1996) Idag är alléerna ett viktigt inslag i landskapet ur många synvinklar. Ur ett biologiskt perspektiv är de viktiga för arter som har en kort spridningssträcka och som anpassat sig efter just den typ av miljö som äldre alléträd ger (Olsson & Jakobsson, 2005). Alléerna är även viktiga ur ett trafikperspektiv då de fungerar som optiska ledare i trafiken. Skulle alléerna försvinna ur det svenska landskapet skulle även en del av vår svenska kulturhistoria gå förlorad (Trellid, 1996).

2.2 Definitioner och begrepp

Det finns ett flertal olika definitioner av vad en allé är. Detta beror på att olika myndigheter har olika intressen.

Nedan kommer några olika myndigheters definitioner av en allé.

Jordbruksverket definierar en allé som:

”Anläggning av minst 7 träd ursprungligen planterade längs en väg. Allén kan ligga bara på ena sidan eller på båda sidor om vägen. Renar inkluderas. [...]” (Jordbruksverket, 2009)

I samarbete med Jordbruksverket och Riksantikvarieämbetet är Naturvårdsverkets definition av en allé:

”Oftast bredkroniga träd på jämnt avstånd från varandra längs en smalare väg, med träd på en eller båda sidor. De består av ett eller flera trädslag, oftast ädellövträd, sällan barrträd. Unga eller gamla alléer skiljs ej. Alléer kan också finnas längs vägar som ej längre brukas som väg.” (Naturvårdsverket, 2005)

Enligt 7 kap. 11§ Miljöbalken (1998:808) och bilaga 1 till förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är definitionen av en allé:

”Lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del

utgöras av vuxna träd.” Enligt Hans Åström¹ på Trafikverket är träd vuxna när stamdiametern i brösthöjd är 20 cm eller mer.

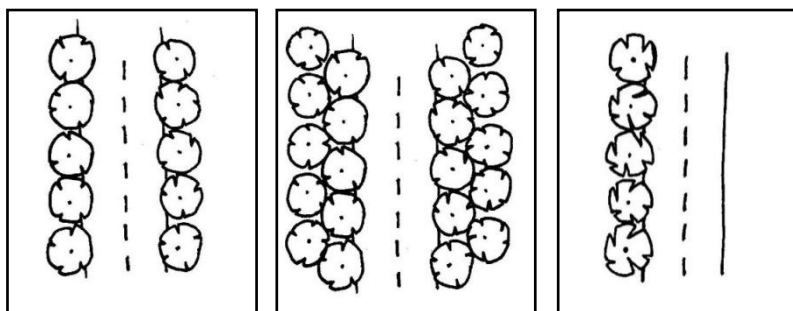
Det är dock inte bara olika myndigheter som har olika åsikter utan även lagar kan i vissa fall säga emot varandra. Enligt Bengtsson et al. (1996) har kulturminneslagen, naturvårdslagen och väglagen olika sätt att se på alléer. Läser man kulturminneslagen så syftar denna till att vid behov byta ut individer för att bevara allén då den ses som ett viktigt arkitektoniskt inslag i vår kulturmiljö. Naturvårdslagen däremot ser främst till den biotop som träden utgör vilket gör att de inte vill byta ut gamla eller döda träd eftersom biotopen då ändras. Ur väglagens synvinkel tittar man framförallt på träden ur en trafiksäkerhetssynpunkt vilket gör att man i vissa fall vill ta ner träd för att minimera risken för olyckor. (ibid.)

För att förtydliga olika sorters alléer kommer här en beskrivning över hur vi definierar dem (figur 1).

Tvåsidig enkelallé- Allé med en rad träd på vardera sida av väg.

Tvåsidig dubbelallé- Allé med två rader med träd på vardera sida av väg.

Ensidig allé- Allé som utgörs av en trädrad.

Figur 1. Skisser över olika sorters alléer. Från vänster: tvåsidig enkelallé, tvåsidig dubbelallé, ensidig allé. Skiss: Mia Nivard.

2.3 Intressekonflikter

På grund av olika intressen mellan olika myndigheter kan konflikter uppstå. Länsstyrelserna vill ur kulturvårdssynpunkt bevara så många som möjligt av de gamla alléerna på grund av att dessa står för en stor del av vårt svenska kulturarv. Om man till exempel ska restaurera en gammal allé anser länsstyrelsen att man bör göra detta ur ett kulturhistoriskt perspektiv. Detta innebär att man i möjligaste mån ska utgå från hur den har sett ut tidigare (Olsson & Jakobsson, 2005). Naturvårdsverket i sin tur önskar bevara både levande och döda individer i alléerna då de utgör en viktig biotop för flora och fauna. Enligt Naturvårdsverket (Höjer & Hultengren, 2004) är särskilt skyddsvärda träd jätteträd, ”träd grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd”, grova hålträd ”träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hållighet i huvudstam” samt mycket gamla träd ”gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år”. Dessutom har avståndet mellan träden samt mellan träd och väg betydelse för hur djur och växter påverkas. Ur naturvårdssynpunkt vill man till exempel gärna att träden ska stå nära varandra så att spridningsmöjligheterna för djur och även växter underlättas (Olsson & Jakobsson, 2005). Trafikverket värnar främst om trafiksäkerheten vilket innebär att

¹ Hans Åström, miljöspecialist, Trafikverket Region Skåne. Möte 2011-01-25.

man på något sätt bör åtgärda de risker som farliga träd kan utgöra. Samtidigt vill Trafikverket också i möjligaste mån bevara alléer då de kan fungera som optisk ledning i trafiken. Träd planterade i nära anslutning till vägen gör att vägen upplevs smalare och därmed påverkas bilister omedvetet att sänka hastigheten (Vägverket, 2006). Biologisk mångfald gynnas till stor del av träd som har uppnått en viss storlek och ålder eller som har håligheter angripna av svampar (Höjer & Hultengren, 2004). Detta är tyvärr faktorer som kan göra träden försvagade och därmed farliga för trafikanter och närliggande byggnader. Dessa olika intressen gör att samarbetet mellan olika myndigheter och organisationer försvåras.

2.4 Skötsel

Oavsett hur träd sköts så har de en begränsad livslängd och allt eftersom tiden går så kommer det av olika anledningar bildas luckor i alléerna. Däremot kan man genom att sköta träden på ett bra sätt från det tillfälle då träden planteras skapa en allé med större möjligheter att få en lång livslängd och god vitalitet. (Persson, 1996)

Enligt Persson (1996) är det beskärning som utförts på felaktiga sätt som utgör de största riskerna för att trädens vitalitet försämras. När grenar med stor omkrets tas bort ökar risken för att trädet ska utsättas för olika rötsvampar. Stora snitt ger större ytor för svampar att angripa än snitt från små grenar som tagits bort. Vidare menar Persson att man med kunnig personal kan förutse behoven av beskärning och därmed göra beskärningsingreppen när grenarna fortfarande är små, då vitaliteten fortfarande inte påverkas nämnvärt. I de fall där beskärningsingrepp redan gjorts på stora grenar och rötsvampar redan angripit trädet är chanserna att förbättra trädets tillstånd i princip obefintliga. Genom att göra nya beskärningar kan man däremot göra det sämre. (ibid.)

För att i möjligaste mån undvika stora beskärningssnitt bör en uppbyggnadsbeskärning av träden göras. Detta görs ett par år efter att trädet har planterats. För träd i trafikmiljö krävs en fri höjd på 4,75 meter vilket innebär att en uppstamning av kronan måste göras. Denna uppbyggnadsbeskärning bör göras successivt för att stammens tillväxt ska gynnas. Även efter uppbyggnadsbeskärningen är det viktigt att regelbundet se över ytterligare beskärningsbehov. Finns det korsande grenar i kronan är det viktigt att ta bort en av dem för att undvika att de skadar varandra. Ibland kan grenar bli så pass långa att grenens infästning i stammen brister och för att undvika fläkningsskador kortas dessa grenar in. (Vollbrecht, Alm & Veltman, 2006)

När ett träd har blivit beskuret eller fått en skada på stammen bildar trädet sårved för att valla över skadan. Denna sårved skyddar den blottade veden mot angrepp av röta. Ju yngre och friskare trädet är desto lättare och snabbare sker övervallningen. Dessutom går det snabbare desto mindre såren är. Det ställe där en gren sitter fast i stammen kallas grenkrage och ser som namnet antyder ut som en krage runt grenen vid infästningspunkten. Tar man vid beskärning bort grenkragen minskar man också trädets chans att övervalla såret. Detta beskärningsfel kan kallas "flush cut". Man ska inte heller lämna kvar så kallade tappar, alltså en längre bit av grenen utanför grenkragen, eftersom dessa tappar torkar och utgör en inkörsport för rötsvampar. Ibland kan stympning av träd förekomma. Vid stympning kapas trädets krona till oigenkännlighet och går efter detta inte att återställa till ursprungsformen. Detta är inte bara fel ur ett estetiskt perspektiv utan även biologiskt då de grova skadorna skapar stora inkörsportar för rötsvampar. (Vollbrecht, Alm & Veltman, 2006; Dujesiefken & Stobbe, 2002)

Beroende på ur vilket perspektiv man ser på en allé ser önskemålen på skötsel olika ut. Det finns ett antal egenskaper som gör att alléer blir mycket värdefulla ur kultur- och naturvårdssynpunkter och för att bevara dessa värden bör skötseln se ut på ett visst sätt. Målsättningarna enligt Jordbruksverket (Höök Patriksson, 1998) är att:

- Träd i alléer och pilerader ska traditionsenligt stå fritt och solöppet.
- Det ska finnas förutsättningar för att en rik och varierad lav- och mossflora bevaras och utvecklas.
- Alléer och pilerader ska bevaras och kontinuerligt förnyas. De ska behålla sina ursprungliga sträckningar.
- Träd- och buskrader ska ha en variation av rikligt blommande och fruktsättande buskar och träd.

De engångsåtgärder som enligt Jordbruksverket (ibid.) kan behövas för att bevara de kultur- och naturvärden som alléer har är att man genom röjning av sly exponerar trädens stammar för sol. Det man bör tänka på om igenväxningen är kraftig är att dela upp röjningen under ett antal år. Detta för att inte missgynna mossor och lavar som är känsliga för hastiga förändringar i ljusstillgång. Vidare menar Jordbruksverket att man bör förnya alléer vid behov. Vid dessa förnyringar bör man använda sig av samma trädslag som det tidigare varit på platsen. Det finns flera sätt att förnya alléer på och de skiljer sig åt beroende på hur behovet ser ut. Så långt som möjligt är det bra att förnya alléer succesivt där det är enstaka träd som behöver bytas. Att plantera in enstaka nya träd i en redan etablerad allé kan dock vara problematiskt på grund av att de gamla träden lätt konkurrerar ut de nyplanterade träden och gör det svårt för de nya att etablera sig. Ibland kan det krävas en mer radikal förnyring av alléer och då kan det vara en bra idé att förnya hela allén etappvis. Detta förnyringssätt gör att konkurrensen från andra träd minskar. (ibid.)

När man kompletterar gamla uppvuxna alléer med nya träd i luckor är det viktigt att de nya träden får en etableringsskötsel som sträcker sig längre än de två år som normalt är etableringsperioden för nyplanterade träd. Detta för att minska konkurrensen från de större träden så att de nya har en chans till etablering. Konkurrensen kommer från de redan etablerade trädens rötter som tar upp mycket av det vatten och näring som finns i dess område, samt kronan som skuggar ut det nya trädet. Det är en fördel om man har möjlighet att plantera nya träd med ett stamomfång på 16-18 centimeter eller mer. (Persson, 1996)

3. Metod och material

För att underlätta för läsaren och ge en övergripande bild kring alléer har en litteraturstudie gjorts. I denna har begrepp och definitioner tagits upp samt lagar och regler kring alléer. Litteraturen har bland annat hämtats från Länsstyrelsen i Skåne, Trafikverket och Naturvårdsverket. Information har dessutom hämtats från facklitteratur.

För att uppfylla syftet med rapporten gjordes inventeringar av träd i tio alléer med olika karaktär med hjälp av en trädinventeringsmanual framarbetad av Östberg (2011). Vid inventeringarna har statusen på de utvalda träden fastställts och jämförts med skötta träd i en miljö utan trafikpåverkan. De parametrar som inventeringen gjorts efter och som vi betraktar som centrala

delar för trädens status i det här sammanhanget är parametrar som beskriver storlek, vitalitet, skador, risker och åtgärdsbehov, se bilaga 1 för exakta parametrar. Uppgifter om trafikbelastning har hämtats från Hans Åström, miljöspecialist på Trafikverket.

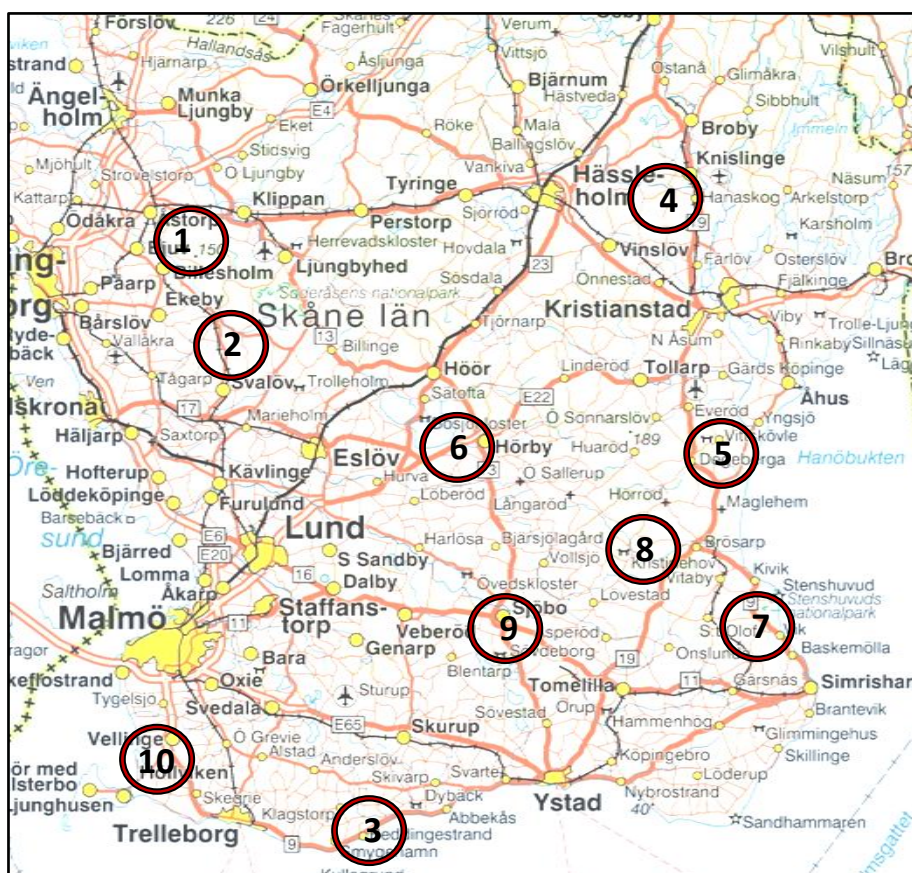
Inventeringsmanualen har tolkats på så sätt att både tillväxt och eventuella betydande skador som rötangrepp och beskärningsskador har räknats in vid bedömningen av vitaliteten. Den typ av skador som nämnts ovan påverkar ur ett långsiktigt perspektiv trädens livslängd varför dessa faktorer valts att tas med i vitalitetsbedömningen. Parametern vitalitet har alltså inte använts exakt så som finns beskrivet i manualen, se bilaga 1.

Under inventeringen har träden även bedömts ur risksynpunkt. Riskerna är indelade i fyra olika klasser där riskklass 4 innebär extrem risk och riskklass 1 låg risk. Vilken klass trädet hamnar i beror till stor del på var trädet står. På platser där träd med exempelvis stora döda grenar riskerar att skada någon eller något bedöms risken vara högre än där det inte finns risk för person- eller materialskador. Se bilaga 1 för beskrivning av riskklasser.

Med hjälp av bedömningen som har gjorts har åtgärdsförslag för olika syften tagits fram. Åtgärdsförslagen har utformats efter behoven att minska skaderisken för trafikanter, minska skador på träden samt öka trädens livslängd.

3.1 Beskrivning av utvalda alléer

De alléer som ingår i studien har som tidigare nämnts valts för att få en bra geografisk spridning. Nedan, figur 2, är en karta med alléernas placering.

Figur 2. Översiktskarta över placering av inventerade alléer i Skåne. © Lantmäteriet Gävle 2010. Medgivande I 2010/0055

Allé 1, Vrams Gunnarstorp – Norra Vram finns i Bjuvs kommun i nordvästra Skåne och sträcker sig från slottet i Vrams Gunnarstorp 800 meter mot Norra Vram. På båda sidor om vägen finns åkermark och träden är planterade i åkerrenen² som gränsar mot vägen. Landskapet är öppet vilket gör att träden utsätts för vind. Årsdygnstrafiken på denna väg är 1814 fordon varav 6 % är tunga fordon. Det är en tvåsidig dubbelallé som innehåller blandade arter, framförallt poppel (*Populus sp.*) och hästkastanj (*Aesculus hippocastanum*). Poppel har varit den ursprungliga arten i allén men denna har senare utökats med ytterligare en rad med träd av olika arter, till största delen hästkastanj (Sandberg, 2008). Inventeringen gjordes från Vrams Gunnarstorp i södergående riktning mot Norra Vram på höger sida.

Den andra inventerade allén, Brödåkra – Duveke, finns i Svalövs kommun mellan Sireköpinge och Duveke. Landskapet kring allén är öppet med åkrar på båda sidor av vägen och ett fåtal hus, vilket gör även detta till en blåsig plats. Detta är en dubbelsidig allé bestående av oxel (*Sorbus intermedia*). Träden står längs med en 5 meter bred väg som har en årsdygnstrafik på 646 fordon där den tunga trafiken står för 6 %. Träden står i en slåttrad yta. Inventeringen gjordes från Brödåkra mot Duveke i norrgående riktning och på höger sida av allén.

Allé 3, Beddingestrand – Smygehamn, sträcker sig mellan Trelleborgs och Skurups kommun i södra Skåne och är belägen på väg 9. Allén är en tvåsidig enkelallé och trädslaget är oxel. Landskapet bredvid allén är av skiftande karaktär. På vissa ställen står det bostadshus mycket nära vägen och på andra ställen är det öppet ner till havet söderut och mot åkrar på den norra sidan av allén. Detta gör också att marktäckningen ser olika ut beroende på hur landskapet längs med allén förändras. Marktäckningen varierar mellan slätter, klippt gräs och asfalt. I övrigt är ståndorten längs med denna väg mycket blåsig. Årsdygnstrafiken här är 2966 fordon och den tunga trafiken utgörs av 7 %. Den del av allén som inventerades har sin början på gränsen mellan Skateholm och Beddingestrand och stäcker sig i västlig riktning mot Smygehamn. Det var den vänstra sidan av allén som inventerades.

Vid Wanås slott finns allé 4, Wanås – Gryt. Allén sträcker sig från Wanås slott 900 meter i nordlig riktning mot Gryt och ligger i Östra Göinge kommun i nordöstra Skåne. Detta är en blandallé där de inventerade träden består av lind (*Tilia sp.*), ask (*Fraxinus sp.*) och al (*Alnus sp.*). På högra sidan om allén finns närmast mot slottet en damm som ligger relativt öppet och längre mot Gryt är det skog vid sidan om allén. På vänster sida gränsar hagmark. Marktäckningen under träden består av slåttrad gräsmark och sly. Denna väg har en årsdygnstrafik på 136 fordon där den tunga trafiken utgör 6 %. Inventeringen gjordes i norrgående riktning och på höger sida av vägen.

Allé 5, Vittskövle slott – Olseröd finns i Kristianstad kommun och sträcker sig från Vittskövle slott i sydlig riktning mot Olseröd. Detta är en blandallé med främst lind. Landskapet på höger sida om allén består av åkermark och den vänstra sidan avgränsas av en hög stenmur med åkermark bakom. Det öppna landskapet gör att träden kan utsättas för mycket vind. Marktäckningen i vägrenen består av slåttrade gräsytor. Av 468 fordon är 7 % av årsdygnstrafiken tunga fordon. Inventeringen skedde på trädraden höger om vägen i sydlig riktning.

² Enligt Jordbruksverket: "utgörs av ej brukade gräsmarker mellan den plöjda marken och omgivande markslag och landskapselement" (Naturvårdsverket, 2005, s. 25).

Allé 6, Lyby – Osbyholm, finns i Hörby kommun i mitten av Skåne och består av lönn (*Acer sp.*). Allén sträcker sig från Lyby cirka 600 meter i norrgående riktning mot Osbyholm. Den står i en backe i ett relativt öppet landskap, omgärdad av åkrar. Att landskapet är öppet gör att träden blir exponerade för vind. Årsdygnstrafiken på denna väg är 321 fordon där 4 % utgörs av tunga fordon. Marktäckningen under träden i vägrenen består av slåttad mark. Inventeringen skedde i norrgående riktning på höger sida.

Allé 7 finns i Simrishamns kommun i östra Skåne och sträcker sig från Esperöds herrgård in mot Kivik. Trädslagen är blandade men de inventerade träden är lönn, hästkastanj och lind. Äppelodlingar finns på båda sidor av allén vilket gör det till en relativt öppen och därmed blåsig plats. Allén är en tvåsidig enkelallé som längre in mot Kivik övergår i en ensidig allé då det på den andra sidan finns hus. På denna väg är årsdygnstrafiken 621 fordon varav 5 % är tunga fordon. Vägen trafikerades under inventeringstillfället (2011-02-10) dock till största delen av tung trafik. Träden står i en slåttad yta. Inventeringen gjordes i västlig riktning på höger sida.

Den åttonde allén finns på sträckan Andrarum – Ry och består främst av hästkastanj. Hagmark finns på båda sidorna av allén och på en kortare sträcka finns även ett mindre vattendrag. Årsdygnstrafiken här är 410 fordon där tunga fordon står för 4 %. Marktäckningen består av en slåttad yta. Själva inventeringen gjordes i norrgående riktning på höger sida av vägen mellan Andrarum kyrka och början på Christinehofs ekopark som ligger i östra Skåne, Tomelilla kommun.

Vid Övedskloster finns ett flertal alléer och den nionde inventeringen gjordes på lindallén som går norrut från klostret. Övedskloster ligger i Sjöbo kommun i mitten av Skåne. Omgivningarna kring allén består av hagmarker vilket även gör detta till en relativt öppen plats. Årsdygnstrafiken här är 1676 fordon. Tunga fordon står för 11 %. Marktäckningen består av en grusyta. Inventeringen gjordes med början vid slottet på vänster sida av vägen.

Allé 10, Räng kyrka – Håslöv sträcker sig från St Hammar till Håslöv i Vellinge kommun och består nästan uteslutande av hamlade pilar (*Salix alba*). Landskapet i omgivningen är öppet och består av åkermark vilket leder till att träden blir mycket utsatta för vind. Årsdygnstrafiken består av 623 fordon där 4 % utgörs av tunga fordon. Marktäckningen vid denna allé är slåttad mark. Den inventerade delen av allén börjar vid Räng kyrka och fortsätter i riktning mot Håslöv.

3.2 Referensträd i Alnarp

För att kunna få svar på frågan om alléträd har sämre status än skötta träd i parkmiljöer har 20 träd i Alnarpsparken också inventerats. De fyra trädsläkten som varit mest förekommande i de inventerade alléerna har valts och av varje släkte har fem träd inventerats. De släkten som har valts är lönn, hästkastanj, oxel och lind.

3.3 Exempel på vitalitet

För att visa exempel på hur vitaliteten har klassificerats kommer nedan en beskrivning med bilder.

Figur 3. Exempel på träd i de olika vitalitetsklasserna A (bild A), B (bild B), C (bild C), D (bild D).

A Träd med vitalitet A har en tät krona med god skotttillväxt, inga större döda eller knäckta grenar, inga anmärkningsvärda rot-, stam- eller kronskador samt god övervallningsförmåga, se figur 3.

B Träd med vitalitet B har en något begränsad tillväxt och/eller dålig övervallning. Kan ha rot- stam eller kronskador som ej bedöms påverka vitaliteten märkbart, se figur 3.

C Träd med vitalitet C har en gles krona och/eller dålig tillväxt, rötangrepp och dålig eller utebliven övervallning av gamla skador som till exempel påkörningsskador eller stora beskärningssnitt, se figur 3.

D Träd med vitalitet D har en mycket gles krona och i stort sett ingen tillväxt. Trädet är nästan dött, se figur 3.

4. Resultat

4.1 Observationer av de utvalda alléerna

Vid inventeringstillfället (2011-02-01) var vitaliteten i allé 1, Vrams Gunnarstorp – Norra Vram, i genomsnitt mycket låg och beskärnings- och påkörningsskador var återkommande. Vid inventeringen syntes rester av döda almar (*Ulmus sp.*) som tagits ned och de kvarvarande träden har låg vitalitet. Popplarna har nått en relativt hög ålder och enligt Sandberg (2008) finns allén dokumenterad redan från 1812-1820. Idag har popplarna många döda grenar, dålig kronform och man kan även se dieback³. Man kan också se att beskärningen av träden har skett på ett felaktigt sätt vilket lämnar stora inkörsportar för röta. (Vollbrecht, Alm & Veltman, 2006) Skador på rot, stam och krona uppskattas till största delen vara lindriga till måttliga. Hästkastanjerna såg ut att ha kastanjeblödarsjuka men detta är svårt att bekräfta då det vid inventeringstillfället inte var växtsäsong.

Kastanjeblödarsjuka är en bakteriesjukdom som orsakas av bakterien *Pseudomonas syringae*. Sjukdomen orsakar rostbruna fläckar på barken som med tiden växer och blir till blödande sår.

³ Skott på växt som gradvis dör med början i topparna. Kan bero på olika sjukdomar eller klimatförhållanden (yourDictionary.com, 2011).

Symptom på sjukdomen visar sig genom brunsvarta spår på barken. Efterhand påminner såren om kräftsår och sprickor kan uppstå i barken. Enligt Jordbruksverket (2007) kan denna bakterie göra att trädet till slut dör helt eller delvis (Jordbruksverket, 2007). Det finns dock även rapporter om träd som har övervallat angreppet helt och tillfrisknat (Forestry Commission, 2011). Eftersom man ännu inte vet hur bakterien sprids rekommenderas att man i möjligaste mån låter bli att göra några ingrepp på trädet (Jordbruksverket, 2007).

På allé 2, Brödåkra – Duveke, var vid inventeringstillfället (2011-02-01) vitaliteten på träden i de flesta fall mycket god. Några enstaka träd hade påkörningsskador från fordon eller gräsklippare. Svampar hittades på några av träden och även enstaka barksprickor fanns. I övrigt konstaterades träden vara vitala.

På den sträcka som inventerats av allé 3, Beddingestrand – Smygehamn, är det många träd som med tiden har gått ut och tagits bort, vilket lämnat långa luckor mellan träden. De träd som finns kvar kan vid en snabb överblick se ut att vara i bra skick men vid en närmare inventering ser man att de överlag har en låg vitalitet. På ett flertal av de inventerade träden kan man se att beskärning har skett på ett felaktigt sätt. Bland annat kan man se att grenar med stor omkrets har tagits bort och dessutom har man lämnat kvar tappar⁴ på flertalet träd. Vissa träd har reducerad övervallningsförmåga vilket kan bero på att man beskurit grenar för långt in mot grenkragen, så kallad "flush cut" (Vollbrecht, Alm & Veltman, 2006). Endast ett fåtal av träden har påkörningsskador.

De inventerade träden i allé 4, Wanås – Gryt, består främst av lind men också ask och al. Övriga träd som finns i allén är lönn och några få ekar (*Quercus sp.*). Två dagar innan inventeringen drog en storm över Skåne vilket träden tog skada av. På plats kunde man se många stora knäckta grenar och mycket ris som fallit från träden. Att det skett så nyligen kunde man se på grund av att veden var mycket färsk. Detta är en följd av att träden har varit i mycket dåligt skick med försvagade grenar. Askarna i allén visade spår av askskottsjuka.

Askskottsjuka är en svampsjukdom hos ask som orsakas av svampen *Chalara fraxinea*. Svampen angriper först och främst unga skott. Svampen gör att fjolårsskottens nya knoppar inte slår ut. Under växtsäsongen kan angreppen sprida sig från grenarna in till stammen vilket gör att kräftsår uppstår. Toppskotten på trädet dör vilket gör att vattskott bildas. Dessa skott ger kronan ett risigt intryck. Sjukdomen sprider sig med svampsporer utan hjälp av några vektorer. (Barklund, u.å.) Askskottsjukan leder till nekrotiska fläckar på grenarnas bark vilket i sin tur leder till att blad och skott vissnar (Svedelius, u.å.). I värsta fall kan sjukdomen leda till att både små plantor och träd dör (Barklund, u.å.). Sjukdomen kan inte åtgärdas (Johansson et al. 2009). Vitaliteten i allé 4 bedöms vara övervägande dålig och på fyra av tio träd finns röta eller början till röta.

Vitaliteten på allé 5, Vittskövle slott – Olseröd, är relativt god. Ett av träden är dock en ask med askskottsjuka vilket har lett till att det har en mycket låg vitalitet och nästan är dött. På vissa ställen har träden planterats så nära varandra att de vuxit ihop, se figur 4 och 5. I övrigt är vitaliteten god. Inga anmärkningsvärda påkörningsskador har påträffats.

⁴ Stump av borttagen gren som lämnats kvar efter beskärning (Vollbrecht, Alm & Veltman, 2006, s.27).

Figur 4. Tätt planterade träd.

Figur 5. Träd som vuxit ihop.

Anmärkningarna i allé 6, Lyby – Osbyholm, består främst av påkörningsskador av olika slag samt reducerad övervallningsförmåga på grund av beskärningsfel eller knäckta grenar, se figur 6. På många av träden hittades också döda och intorkade grenar. Både påkörningsskador och beskärningsfel gör att vitaliteten ur ett långsiktigt perspektiv kommer att försämrast. Träden har överlag en dålig vitalitet med mycket begränsad chans till återhämtning.

Figur 6. Allé med mycket påkörningsskador.

Allé 7, Esperöds herrgård – Kivik, består till övervägande delen av lönn men även andra arter som hästkastanj och lind förekommer. En del nyplanteringar i form av lind har gjorts, troligtvis i luckorna efter borttagna almar och askar för att bibehålla alléns höga värde. Genomgående för den här allén är att det finns en hel del beskärningsfel vilket tyvärr långsiktigt försämrar trädens vitalitet. Framförallt är det på stammen som de grövsta beskärningsfelen gjorts då man skurit bort grenkragen på stora grenar. Detta gör att trädet får svårare att övervalla skadorna vilket lämnar stora inkörsportar för röta (Dujesiefken & Stobbe, 2002). Ett träd i närheten av hus är i mycket dåligt skick med röta vid rothalsen. Generellt sett har de flesta inventerade träden i denna allé dålig vitalitet möjligen på grund av hög ålder kombinerat med beskärningsskador.

Allé 8, Andrarum kyrka – Christinehofs ekopark, består till största del av hästkastanj men här finns även ek och tidigare har här även funnits alm. Vitaliteten är även på denna allén genomgående låg. På stammarna kunde stora beskäringsskador ses också här där man bland annat beskurit bort övervallningar. Ett flertal träd uppvisade röta vilket försämrar trädets status. På några av träden syntes rödvårtsjuka vilket är en svamp som angriper död ved. Den förekommer ofta på träd som blivit beskurna på felaktigt sätt, till exempel då man kapat för stora grenar eller lämnat tappar så att trädet får svårt att övervalla skadan,⁵ se figur 7. Denna sjukdom kan också vara ett tecken på att trädet är försvagat och stressat (Pettersson & Åkesson, 1998).

Figur 7. Rödvårtsjuka på felbeskuren hästkastanj.

Huvudallén vid Övedskloster, allé 9, består av äldre exemplar av lind. På träden i denna allén har man i ett tidigt stadie klippt bort stamskott vilket gör att de inte hunnit växa sig stora. Genom att ta bort stamskotten när de är små förhindrar man stora skador på stammen. Tyvärr har flera av träden stora beskäringssnitt och ett flertal av dem har även röta. Vitaliteten hos träden är blandad med inga fullt vitala träd men inte heller några med mycket dålig vitalitet. Framförallt är det skador på stammen som drar ner trädens vitalitet.

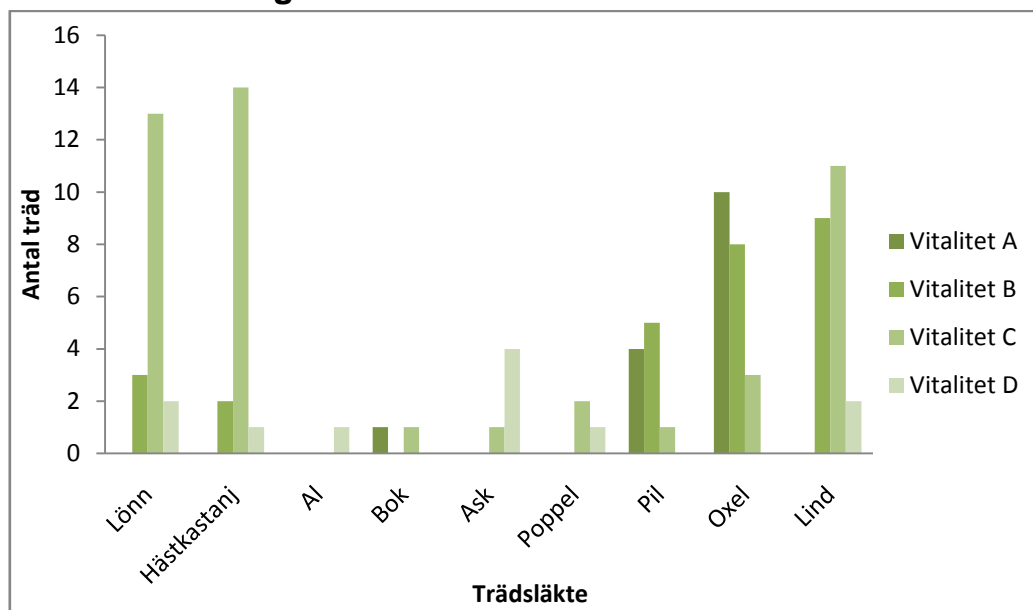
Allé 10, Räng kyrka – Håslöv består av hamlade pilar. Förutsättningarna för att bedöma vitaliteten på hamlade pilar är annorlunda på grund av att de är påverkade av människan på ett annat sätt än övriga lövträd i alléer. Dock bedöms vitaliteten på träden vara måttlig. Trots uppspruckna stammar och mycket död ved var tillväxten god. Endast ett fåtal av träden behöver någon form av åtgärder men dessa är mindre akuta. I allén finns stora luckor som med fördel återplanteras. Detta bland annat för att bevara det estetiska värdet, öka den optiska ledningen och dämpa vind. I denna allé finns en oxel med påkörningsskada i kronan. Dessutom har trädet beskurits fel där man lämnat ett flertal tappar i kronan.

4.2 Inventering av referensträd i Alnarp

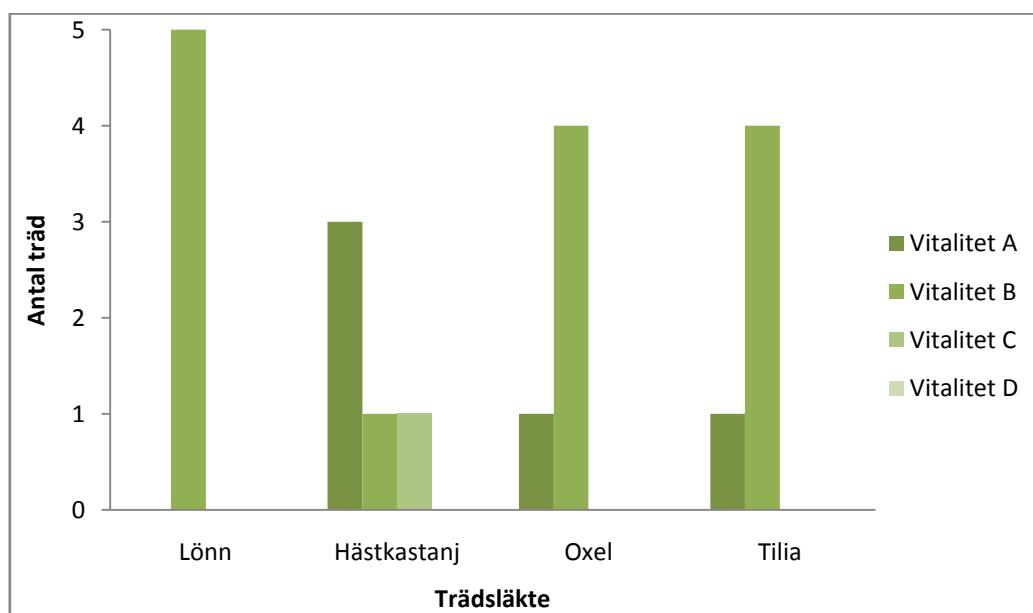
Vitaliteten på referensträden var övervägande god. De skador som påträffades fanns främst i trädens kronor, enstaka skador fanns på rothalsar och stammar. Ungefär hälften av träden behöver någon form av åtgärder, då främst i form av säkerhetsbeskäring av döda grenar. De beskarningar som finns på träden har utförts på ett korrekt sätt och övervallningarna är bra.

⁵ Tove Hultberg, Institutionen för sydsvensk skogsvetenskap. Föreläsning 2011-02-21.

4.3 Sammanställning

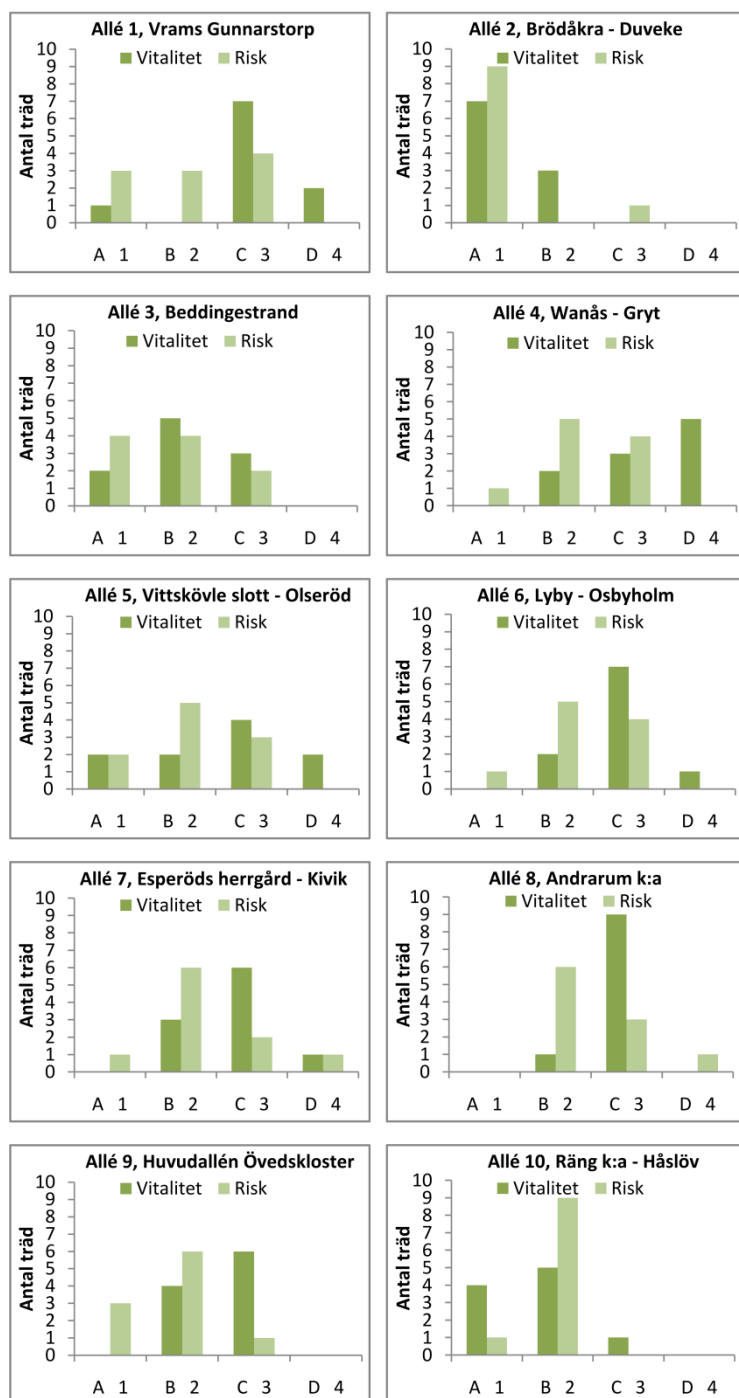

Figur 8. Diagrammet visar antalet inventerade alléträd i Skåne fördelade i släkte och vitalitet. Totala antalet träd är 100.

Figur 9. Diagrammet visar antalet inventerade träd i Alnarpsparken fördelade i släkte och vitalitet. Totala antalet träd är fem av varje art.

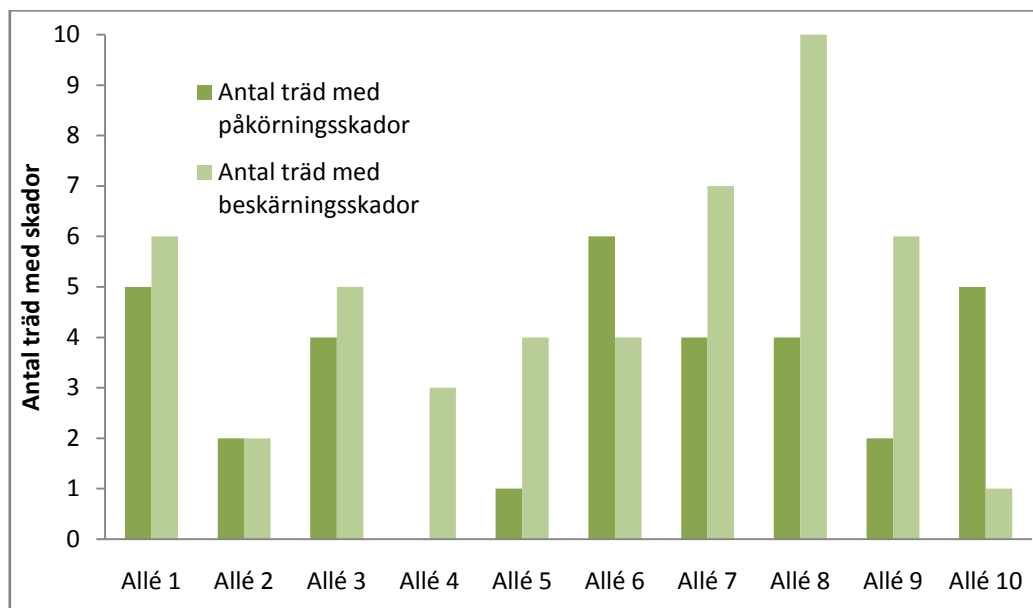
Av diagrammet i figur 8 kan man utläsa olika släktes vitalitet i de tio inventerade alléerna. Det man kan se är att oxel har bäst vitalitet av de inventerade träden följt av pil. Det släkte som har sämst vitalitet är ask. Även lönn, hästkastanj och lind har överlag en lägre vitalitet. Jämför man alléträdens vitalitet med referensträdens kan man se att de senare har en bättre vitalitet, se figur 9. Endast ett träd har vitalitet C och övriga har vitalitet A eller B. Bland referensträden finns inga träd med vitalitet D.

Figur 10. Sammanställning över vitaliteten och risken på tio alléer med vuxna träd i Skåne. X-axeln visar vitalitets- och riskklasserna, bäst vitalitet är A och sämst vitalitet är D. Lägst risk är 1 och högst risk är 4. Tio träd inventerades i varje allé.

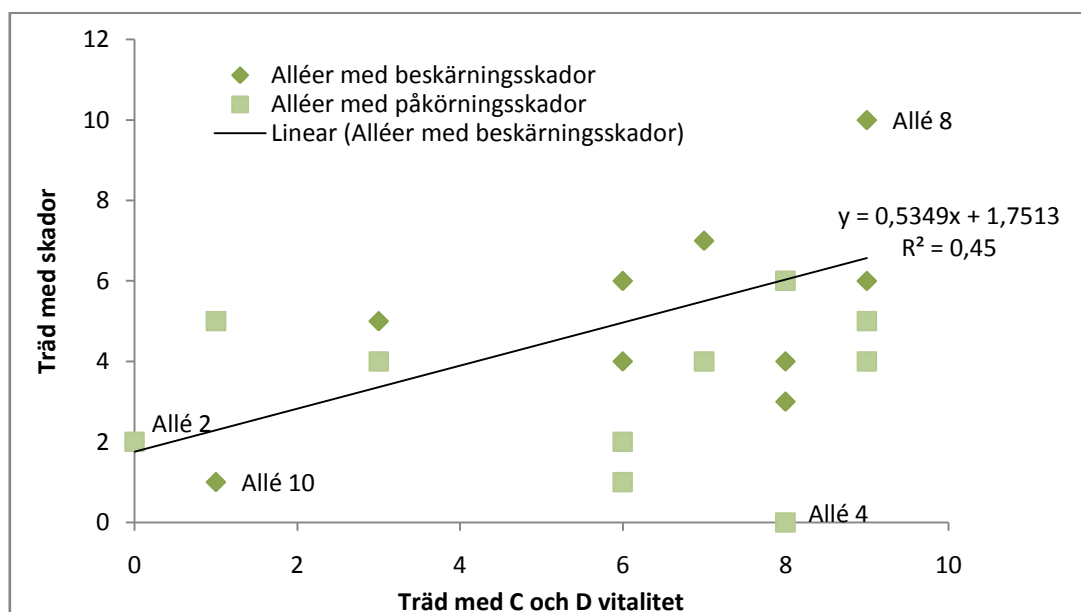
Diagrammet ovan, figur 10, visar de inventerade alléernas vitalitet och risk. Vitalitetsklasserna på de olika träden inom samma allé är ganska lika. Allé 1 och allé 8 har flest träd med vitalitet C och D men allé 4 är den som har flest träd med vitalitet D. Bland de bättre alléerna är det allé 2 och 10 som ligger högst med flest träd med vitalitet A och B. Flest träd med vitalitet A har allé 2. Allé 5 har jämnast spridning bland vitalitetsklasserna. De alléer med mer än 50 % av de inventerade träden i vitalitetsklass C och D är allé 1, 4, 5, 6, 7, 8 och 9. De med färre träd än 50 % i dessa vitalitetsklasser är allé 2, 3 och 10. De med bättre vitalitet är alléer som består av oxel och pil. I samtliga alléer har mer än 50 % av träden klassificerats till riskklass 1 och 2. Endast i allé

7 och 8 finns träd som klassificerats till riskklass 4. För riskklassificering se bilaga 1. Den allé som har lägst risk är allé 2 där 90 % av träden har riskklass 1. Även allé 9 samt allé 10 har låg risk med 100 respektive 90 % av träden i riskklass 1 och 2.

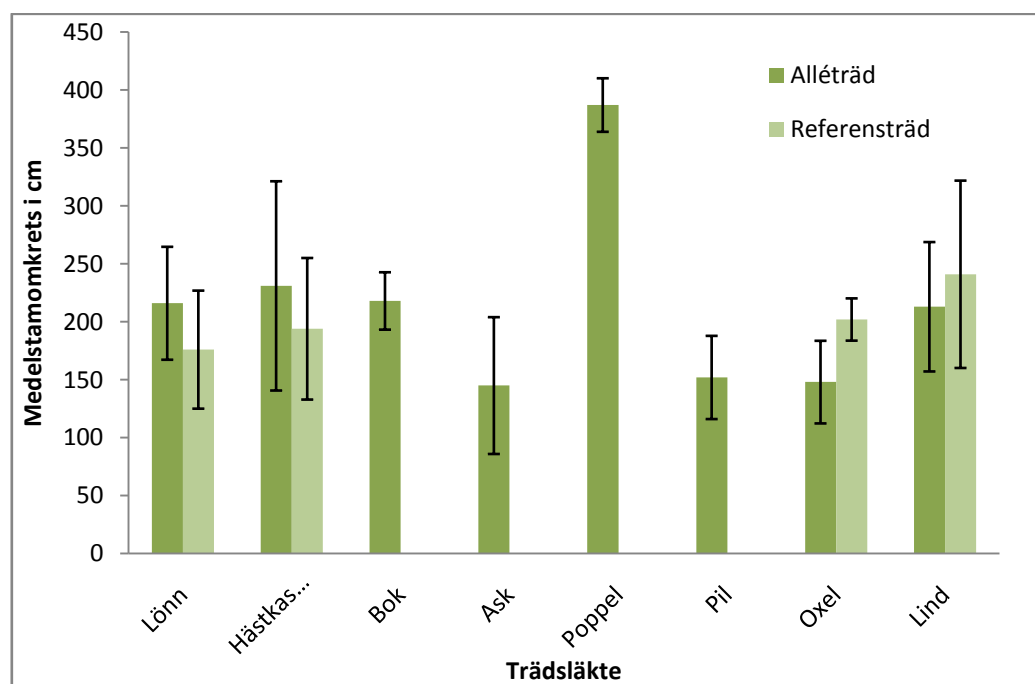
Figur 11. Antalet träd i tio Skånska alléer med fullvuxna träd av olika arter som har påkörnings- och beskärningsskador av de totalt tio träd som inventerades.

Som diagrammet i figur 11 visar finns det överlag mycket beskärningsskador i alléerna. I allé 8 fanns denna typ av skador på varje inventerat träd och i allé 10 som med ett par undantag består av pil, fanns det bara en. Denna skada fanns på det sista inventerade trädet, en oxel. I relation till beskärningsskador har skador i form av påkörningar inte varit lika vanliga. Allé 4 har inga påkörningsskador alls och i allé 6 som har flest påkörningsskador finns det sex skadade träd av de inventerade.

Figur 12. Förhållandet mellan antalet träd med vitalitet C och D och antalet träd med skador i tio gamla alléer i Skåne.

I diagrammet ovan, figur 12, kan man se förhållandet mellan vitalitet C och D och skador. I detta diagram har värderingar gällande hur omfattande skadorna är inte gjorts. Alla påträffade beskärnings- och påkörningsskador är inkluderade, oavsett i vilken grad de har påverkat trädet. Man kan utläsa att 45 % av träden med vitalitet C och D har låg vitalitet på grund av beskärningsskador. I allé 8 har tio träd beskärningsskador varav nio stycken har klassificerats till vitalitet C eller D. Allé 2 har endast två träd med beskärningsskador men båda har bättre vitalitet än C och D. Även allé 10 har bra status då endast ett träd har beskärningsskador och har klassificerats med vitalitet C eller D. Man kan alltså se ett klart samband mellan vitalitet och beskärningsskador. Hade felen kunnat reduceras hade också vitaliteten förbättrats. Inte ens 1 % av träden med vitalitet C och D har låg vitalitet på grund av påkörningsskadorna. Därför finns ingen trendlinje för påkörningsskador med i diagrammet.

Figur 13. Diagrammet visar medelstamomkretsen med standardavvikelse på samtliga inventerade träd i Skåne.

Med diagrammet i figur 13, kan man jämföra stamomkretsen mellan alléträden och referensträden. Genom att välja ut referensträd i ungefär samma storlek och ålder som alléträden kan man jämföra statusen på ett rättvist sätt. Av de inventerade träden finns också en avenbok (*Carpinus betulus*) med en stamomkrets på 57 centimeter och en ek som har en stamomkrets på 78 centimeter. Dessa två individer har en stamomkrets som är mycket mindre än övriga. Detta är anledningen till att dessa träd inte finns med i diagrammet. Även en vuxen al med en stamomkrets på 270 centimeter har inventerats men eftersom det bara är en individ har denna också tagits bort från diagrammet.

5. Diskussion och slutsats

Genom att även ha inventerat referensträd i Alnarpsparken har vi kunnat konstatera att parkträden har en bättre status än alléträden. Parkträdens ljusgenomsläpplighet i kronan är lägre vilket tyder på en tätare krona än alléträdens. Detta beror till viss del troligtvis på att de inte står lika tätt som alléträd och därmed kan utveckla sin krona optimalt och få ett för arten mer karakteristiskt växtsätt. Färre träd i parken har röta och beskärnings- och påkörningsskador. Tack vare att träden i parken har beskurits på ett riktigt och fackmannamässigt sätt har man minskat risken för röta radikalt. Att träden till stor del inte har några påkörningsskador beror på att de står i parkmiljö. De träd här som trots allt har påkörningsskador är de som står i närheten av parkeringar. Man ska ha i åtanke att träden i vägmiljö utsätts för andra faktorer som kan påverka vitaliteten såsom packad mark och saltning. Efter att ha utfört samtliga inventeringar kan vi konstatera att de skötta träden i parkmiljö har bättre status än alléträden. Alléträden har alltså en sämre vitalitet på grund av en kombination av att de står i vägmiljö och för att de blivit felaktigt skötta. Att oxel och pil har en bättre vitalitet kan till stor del bero på att de är bättre lämpade för att växa i vägmiljö. Vid nyplantering av alléer kan det vara bra att ha i åtanke att välja träd som klarar de förutsättningarna som ges i vägmiljö som till exempel packad mark och vägsalt.

Det problem med alléerna som varit mest förekommande är beskärningsfel och skador till följd av detta. Det vi menar med beskärningsskador är snitt som är så stora att vi har bedömt att trädet har liten chans att övervälla såret innan det blir angripet av rötsvampar. Till beskärningsskador räknar vi också grenar som tagits av på ett felaktigt sätt, till exempel "flush cut" och tappar. Följden av att lämna kvar tappar blir att trädet inte kan valla över snittytan och istället dör grenen vilket leder till att trädet lättare angrips av rötsvampar som i längden försvagar trädet (Hultberg, 2006). Vi har också sett beskärningssnitt som varit mycket stora vilket också ökar risken för att trädet ska drabbas av röta (Persson, 1996). Man kan fråga sig varför stora beskärningssnitt varit en ofta förekommande skada. Detta kan kanske bero på missar i uppbyggnadsbeskärningen eller att man inte har kunnat förutse framtida problem. Det kan också vara så att grenarna har tagits bort för att träden hade dålig vitalitet vilket har lett till beskärningsskador. Åtgärder av denna typ kan vara nödvändiga för att bevara resten av trädet så länge som möjligt eller som en säkerhetsåtgärd för att minska riskerna. Man kan alltså inte alltid ta för givet att beskärningsskadorna beror på bristande kunskap utan de kan också bero på nödvändiga åtgärder. Det hade varit bra om man kunde skilja nödvändiga åtgärder och rena beskärningsfel åt under inventeringen men det är svårt att uppskatta vad som är vad.

Vad gäller svampar och sjukdomar har inte heller de påträffats i någon större utsträckning, se inventeringsprotokoll i bilaga 2. De sjukdomar som trots allt varit representerade är askskottsjuka och kastanjeblödarsjuka. Eftersom det finns fall där kastanjerna tillfrisknat bör man inte ta bort dem för att de har kastanjeblödarsjuka. Dessutom vet man som sagt inte hur bakterien sprids vilket också är en anledning till att inte göra några ingrepp om det inte är absolut nödvändigt. Många av de svampar som påträffats under inventeringen fungerar som nedbrytare av död ved och angriper alltså inte frisk ved⁶.

När vi jämför vitaliteten och risken i figur 10 kan vi se att parametrarna till viss del följer varandra. Därmed kan man dra slutsatsen att vitaliteten påverkar riskerna för person- och materialskador

⁶ Johan Östberg, doktorand, SLU Alnarp. Mejlkontakt 2011-02-28.

men inte i den utsträckning man skulle kunna tro. Det ser ut som risken generellt är mindre än vad man skulle förvänta sig av trädets vitalitet. Riskklassificeringen beror till stor del på var trädet står, om det finns döda grenar över vägar med mycket trafik, hur stora grenarna är samt vart eventuell röta på trädet finns med mera. Ett litet eller hamlat träd som pilarna i allé 10 har till exempel på grund av sin ringa storlek lägre risk.

I korrelationsdiagrammet (figur 12) kan man tydligt utläsa att beskärningsskador påverkar vitaliteten. Som man kan se på R^2 -värdet har 45 % av träden dålig vitalitet till följd av beskärningsskador. Detta gör att beskärningsskador bör vara den största faktorn för att träden har dålig vitalitet. Påkörningsskador som också finns med i korrelationsdiagrammet påverkar inte vitaliteten i den utsträckning som förväntats. Detta kan till viss del förklaras med att denna typ av skador inte varit vanligt förekommande i de alléer vi inventerat. Andra faktorer som påverkar vitaliteten kan, som tidigare nämnts, vara saltning och packad mark.

För att minska skaderisken för trafikanter bör man se till att regelbundet inventera alléerna för att ha en möjlighet att upptäcka eventuella risker. Beroende på hur riskerna ser ut finns det olika åtgärder att ta till. Säkerhetsbeskärning är lämpligt då döda eller försvagade grenar upptäcks och bör göras snarast för att undvika person- och materialskador samt skador på träden som i längden kan förkorta deras livslängd. För att undvika ytterligare skador på träden är det viktigt med kompetent personal som inser vikten av att undvika skador från skötselmaskiner. Vi har inte påträffat så många påkörningsskador att vi kan relatera dem med en dålig vitalitet men det skulle kunna ha betydelse eftersom veden blottas och då lättare angrips av röta. Precis som beskärningssnitt påverkar storleken på skadan hur snabbt trädet kan övervalla den. Just påkörningsskador från trafiken är ett svårt problem att lösa. En lösning kan vara att sätta upp räcken som skyddar träden men detta känns inte som en genomförbar åtgärd. Dessutom förstör det helhetsintrycket av landskapsbilden. Då ett träd utgör en extrem risk för att trafikanter skadas och samtidigt är mycket värdefullt ur ett biologiskt perspektiv kan det på grund av de intressekonflikter som finns vara svårt att avgöra vad som ska prioriteras. För oss känns det självklart att prioritera säkerheten för trafikanterna. Ur ett biologiskt perspektiv har vi endast hittat ett fåtal träd som är särskilt skyddsvärda. Detta är som nämnts tidigare bland annat mycket gamla träd, jätteträd och grova hålträd. Detta kan vara värt att tänka på när träden utgör en risk för person- och materialskador. Är träden inte särskilt skyddsvärda kan det vara viktigare att se till riskerna att någon kan bli skadad än till det biologiska värdet.

De alléer som har bäst vitalitet är allé 2, Brödåkra-Duveke samt allé 10, Räng kyrka-Håslöv. Att allé 10 bedömts vara i god form trots uppspruckna stammar beror på att denna består av pil som är ett mycket livskraftigt släkte. Även om hamlade pilar blir beskurna på ett väldigt hårt sätt i stort sett varje år har de en enorm skotttillväxt vilket tyder på en god vitalitet. Detta betyder alltså inte att man kan beskära stora pilar, som inte tidigare hamlats, på samma hårda sätt. Allé 2 består av oxlar och verkar i stort sett ha klarat sig från påkörningsskador. Detta är träd som är mycket tåliga mot vind, salt och torka (*Plantarum*, u.å.) vilket kanske också är en anledning till att de är i gott skick. Allé 3, Beddingestrand-Smygehamn är även den en oxelallé men med sämre vitalitet än allé 2. Denna väg har en högre trafikbelastning och dessutom står träden i denna allé mer utsatt för väder och vind än den andra oxelallén. Idag finns det stora luckor mellan träden vilket kan bero på att vissa träd tagits ned på grund av ålder och skador. Dessutom har 10 % av allén bestått av alm och ask som drabbats av sjukdomar och troligtvis på grund av detta tagits bort. På många av de

träd som finns kvar i allén kunde vi se mycket beskärningsfel som troligen långsiktigt sänker vitaliteten. För att bevara landskapsbilden och den biologiska mångfalden borde man återplantera träd i allén.

Allé 4 mellan Wanås och Gryt är en gammal allé med många träd som är försvagade och sjuka. De inventerade träden består till viss del av ask som har drabbats av askskottsjuka. Hälften av de inventerade träden är lind som är försvagade med bland annat döda och knäckta grenar. Detta beror troligtvis på hög ålder och det finns i princip inget man kan göra för att förbättra deras status. Det man kan göra är att utföra säkerhetsbeskärningar för att undvika person- och materialskador. De flesta av träden har ett mycket högt biologiskt värde men för att minska riskerna för trafikanter samt för att bevara de kulturvärden som allén utgör bör man fundera på att börja återplantera. För att behålla de biologiska värden som finns här kan man med fördel spara gamla och försvagade träd som högstubbar och plantera nya träd i luckorna mellan de gamla träden. Det är viktigt att nedtagning och återplantering sker successivt för att bevara den mångfald som redan finns men samtidigt ta bort de risker som de försvagade träden utgör.

Den allé som har jämnast spridning mellan de olika vitalitetsklasserna är allé 5 som ligger vid Vittskövle slott i riktning mot Olseröd. Detta är en blandallé där de inventerade träden består av bok, ask, lind och avenbok. Något som är vanligt förekommande här är att träden har blivit planterade väldigt tätt. Detta gör att konkurrensen mellan träden blir ännu högre än annars. Dessutom är det ett antal träd som har vuxit in i varandra vilket inte gynnar deras förutsättningar. Det hade varit lämpligt att ta bort enstaka träd där de står för trångt. Då låter man med fördel det träd med bäst status vara kvar och kanske kan det då få en chans att utveckla sin krona vilket gör att trädet får mer bladmassa vilket i sin tur ger trädet mer energi (Vollbrecht, Alm & Veltman, 2006). Ett av de två inventerade träden med vitalitet A är avvikande på så sätt att det är ett relativt ungt träd som än så länge har klarat sig från både skador och för stora beskärningssnitt. De två träden med vitalitet D är en ask med askskottsjuka och en lind som blivit överväxt av murgröna, vilket kan göra att trädet kvävs (ibid.). För att undvika att träden kvävs av aggressiva klätterväxter är det viktigt att hålla undan oönskad vegetation kring träden.

Den allé med flest påkörningsskador är allé 6 som ligger mellan orterna Lyby och Osbyholm. Från Lyby kommer man in i allén genom en kurva. Detta kanske kan förklara varför de första träden i allén har påkörningsskador. Som åtgärdsförslag har vi föreslagit fällning av hälften av träden och nyplantering. På det första trädet har vi dessutom föreslagit detta som en akut åtgärd. Detta har vi gjort för att det har en stor påkörningsskada där trädet blivit angripet av rötsvamp och detta påverkar trädets stabilitet. Vilken egentlig risk trädet utgör är svårt att säga men för att vara säkra på att undvika personskador anser vi att det är bäst att ta bort trädet. Om man däremot har som syfte att bevara den biologiska mångfalden kan ett alternativ vara att lämna en högstubbe då man genom att ta bort kronan och delar av stammen minskar riskerna för personskador. Detta försämrar dock helhetsintrycket av allén. Andra skador som vi hittade i denna allé är bland annat beskärningsskador som kan leda till att trädet angrips av röta.

Något som var genomgående för allé 8 var att gamla övervallningar skurits bort. Övervallningar är trädets sätt att täcka över skador och på så sätt förhindra att röta bildas (Vollbrecht, Alm & Veltman, 2006). Tar man då bort övervallningen skadar man trädet igen och det blir svårt för det att övervalla ännu en gång. Dessutom ger det ett oestetiskt intryck. Ju mindre snitten är och ju

finare snitt man gör desto större chans har trädet att övervalla skadan så bra att det med tiden inte kommer att synas eller påverka trädet negativt. Riskerna idag är för vissa träd höga men kan sänkas genom säkerhetsbeskärningar.

Vid Esperöds herrgård i Kiviks kommun finns allé 7 där vi, vid inventeringstillfället, hittade ett par riskträd. Ett av dessa är en lönn med mycket dålig status och som nästan är dött. Vid rothalsen har trädet blivit angripet av röta, eventuellt till följd av en påkörningsskada. Längs med hela stammen har barken spruckit upp och enligt de boende är stora delar av kronan död, vilket för oss är svårt att se vid denna tidpunkt på året och på den höjden kronan befinner sig. Även ett par träd som står i närheten av detta träd var i mycket dåligt skick. Dessa inventerades inte men en snabb titt på dem räckte dock för att bedöma dem som farliga. En anledning till att dessa träd bedöms vara farliga är att det på andra sidan vägen finns bostadshus. Händer det något med träden här är det stor risk för både person- och materialskador. Längre in mot herrgården där det på båda sidor av allén finns äppelodlingar har man börjat återplantera träd. Här har troligtvis tidigare stått almar som på grund av almsjukan har tagits ned. Det är positivt att man börjat föryngra allén successivt men kanske hade det varit bättre att prioritera de träd som kan utgöra en fara för de boende på denna vägen. På den sidan av träden som vetter mot äppelodlingen har man kapat grenar på olämpliga ställen. Det kanske kan vara de som sköter odlingen som gjort dessa beskärningar för att lättare komma fram med sina maskiner eller för att alléträden inte ska skugga äppelträden.

En av de alléer som vi konstaterade var mest välskött är allé 9, huvudallén vid Övedskloster. Beskärningssnittet är i många fall stora men är utförda på rätt sätt vilket ger träden en större chans att övervalla skadan. Stora beskärningssnitt är dock aldrig bra men är det nödvändigt så är det viktigt att man låter grenkragen vara kvar. Dessutom har man i ett tidigt stadium tagit bort de stamskott som är vanliga på lind och slipper på så sätt göra större ingrepp på trädet senare. Den röta som finns på träden kan bero på trädens höga ålder. Troligtvis är de planterade redan 1760 eller 1770 (Olsson, 2010). Det man kan göra för att göra denna allé säkrare är att ta bort döda grenar.

Allé 1, Vrams Gunnarstorp-Norra Vram ger ett väldigt risigt helhetsintryck. Detta beror bland annat på den höga åldern på popplarna och att de blivit stympade i toppen. I allén finns även andra träd som är yngre och mindre men som också ser risiga ut. Vad det beror på är svårt att säga men det kan vara så att då almarna fortfarande fanns i allén har träden stått trångt med hög konkurrens och därför fått en dålig tillväxt. Att allén ser så risig ut gör att värdet för landskapsbilden blir lågt men däremot har den ett högt biologiskt värde. För att bevara både kulturvärdet och det biologiska värdet bör man tänka på att successivt börja återplantera.

I diagrammet i figur 8 som visar olika släktens vitalitet är det, som nämnts tidigare, oxel och pil som har bäst vitalitet. De som har sämst vitalitet är ask, vilket troligtvis beror på askskottsjukan. Hästkastanjernas dåliga vitalitet påverkas av blödarsjukan men till största del beror den på felbeskärningar. Även lönn har en lägre vitalitet vilket bland annat kan förklaras med kraftiga påkörningsskador. Jämför man lönnarna i vägmiljö med de i Alnarpsparken kan man se att parkträden har en betydligt bättre vitalitet vilket kan bero på att de inte utsatts för stora påkörningsskador.

Det finns många faktorer i våra inventeringar som påverkat resultatet vilket gör att vårt resultat med största sannolikhet hade sett annorlunda ut om ett annat tillvägagångssätt hade valts. För att

få ett säkrare resultat av hela alléernas status kunde fler träd i varje allé inventerats och för att få en bättre överblick över statusen på Skånes alléer kunde även fler alléer runt om i Skåne inventerats. En anledning till att vi begränsat oss till det här antalet alléer och träd är att vi ska ha möjlighet att hinna få en bra överblick över valda alléer under den tid vi har på oss. Vi har nu valt att inventera var tredje träd i varje allé, hade man valt ett annat intervall hade man troligtvis också fått ett annat resultat. Andra saker som påverkat resultatet är årstiden, de parametrar vi valt att inventera efter och de verktyg vi använt. Hade vi gjort inventeringen under växtsäsongen hade vi sett saker som inte går att se under den här tiden på året men då kan det också vara svårare att se saker som vi nu har kunnat uppmärksamma. De parametrar vi inventerat efter har vi valt för att få reda på trädens vitalitet och om de utgör några risker. Om vi inventerat av någon annan orsak hade vi också valt andra parametrar som passat dessa syften istället. För att få fram säkrare resultat om hur vitaliteten på träden verkligen är kunde andra redskap som till exempel en resistograf använts, detta hade dock tagit betydligt längre tid. Detta arbete hade med fördel kunnat kompletteras med ytterligare en inventering under den tid på året då träden är lövade. En kompletterande inventering vid denna tid hade gett en mer rättvis bild över statusen på alléerna.

Källförteckning

- Barklund, P. (u.å). *Skadebeskrivning Askskottsjuka*. Skogsskada [online]. Tillgänglig: <http://www-skogsskada.slu.se/SkSkPub/MiPub/Sida/SkSk/Read/ReadDetails.jsp?DiagnosisID=849> [2011-05-15]
- Bengtsson, R., Bucht, E., Degerman, S., Pålstam, Y. (1996). *Svenska landsvägsalléer*. Stad & Land, SLU, Alnarp
- Dujesiefken, D., Stobbe, H. (2002). The Hamburg Tree Pruning System- A framework for pruning of individual trees. *Urban forestry & Urban greening*, 1(2002), s 75-82
- Forestry Commission (2011). *Advice on management of bleeding canker of horse chestnut* [online]. Tillgänglig: <http://www.forestresearch.gov.uk/fr/INFD-6KYC2W> [2011-03-02]
- Hultberg, T. (2006). *Vedrötor i stadsträd-biologi, detektionsmetoder och förebyggande åtgärder* [online]. Tillgänglig: <http://ex-epsilon.slu.se:8080/archive/00000938/01/Uppsatsen.pdf> [2011-02-24]
- Höjer, O., Hultengren, S. (2004). *Åtgärdsprogram för särskilt skyddvärda träd i kulturlandskapet* [online]. Tillgänglig: <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-5411-2.pdf> [2011-03-10]
- Höök Patriksson, K., Pehrson, I., Simonsson, R., Svedlund, L., Calmerbjörk, M. (1998). *Skötselhandbok för gårdens natur- och kulturvården*. Jordbruksverket, Stockholm
- Johansson, S., Stenlid, J., Barklund, P., Vasaitis, R. (2009). *Svampen bakom askskottsjukan-biologi och genetik* [online]. Tillgänglig: http://www.slu.se/PageFiles/33707/2009/FaktaSkog_03_2009.pdf [2011-03-09]
- Jordbruksverket (2009). *Tabell 9. Definitioner av värdefulla landskapselement* [online]. Tillgänglig: http://www.slv.se/download/18.67e843d911ff9f551db800015102/Definitioner_av_vardefulla_landskapselement.pdf [2011-01-27]
- Jordbruksverket, Växtinspektionen (2007). *Skadegörare på hästkastanj* [online]. Tillgänglig: <http://www.tradvarvscentrum.se/Faktablad/Infohastkastanj2007.pdf> [2011-03-10]
- Naturvårdsverket (2005). *Odlingslandskap i förändring. En uppföljning av LIM:s referensområden* [online]. Bromma: CM-Gruppen. Tillgänglig: <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-5420-1.pdf> [2011-01-27]
- Olsson, P. (2010). *Övedsklosters alléer* [online]. Regionmuséet, Kristianstad. Tillgänglig: http://publikationswebbutik.vv.se/upload/6079/2010_057_ovedsklosters_alleer.pdf [2011-03-01]
- Olsson, P., Jakobsson, Å. (2005). *Alléhandboken*. Wallin och Dalholm, Lund
- Persson, B. (1996). *Vägen till allén*. Stad & Land Nr 137, SLU Alnarp
- Pettersson, M-L., Åkesson, I. (1998). *Växtskydd i trädgård*. Natur och kultur/LTs förlag, Stockholm

- Plantarum (u.å.). *Movium plantarum*, 'Svensk Dendrologi' [online]. Tillgänglig: <http://plantarum.slu.se/showplant.aspx?plantid=940&nav=plantdetails> [2011-02-25]
- Sandberg, P. (2008). *Förstudie. Restaurering av den södra allén vid Vrams Gunnarstorp*. Vägverket Region Skåne, Kristianstad
- Stål, Ö., Bengtsson, R. (2010). *Plantering och etablering av alléträd* [online]. Tillgänglig: http://publikationswebbutik.vv.se/upload/6143/2010_056_plantering_och_etablering_av_alletrad.pdf [2011-01-19]
- Svedelius, G. (u.å). *Växtskyddsstigen skylt 61*. Alnarps Trädgårdslaboratorium [online] Tillgänglig: http://www.slu.se/Documents/externwebben/ltj-fak-dok/Tr%c3%a4dg%c3%a5rdslabbet/pdf/vaxtskyddsstigen_61_utskrift.pdf [2011-05-15]
- Trellid, H. (1996). *Den skånska allén-en del av kulturlandskapet under ständig förändring*. Länsstyrelsen i Kristianstad län, Kristianstad
- Vollbrecht, K., Alm, G., Veltman, H. (2006). *Beskärningsboken*. Natur och Kultur, Stockholm
- Vägverket (2006). *Förstudie: väg 700, ny bro över Ätran i Vessigebro* [online]. Vägverket Region Väst, Halmstad. Tillgänglig: http://www.trafikverket.se/PageFiles/14652/forstudie_beslutshandling_vag700_vessigebro.pdf [2011-01-27]
- YourDictionary.com (2011). *Dieback definition* [online]. Tillgänglig: <http://www.yourdictionary.com/dieback> [2011-03-03]
- Östberg, J. (2011). *Nationellt trädinventeringsmaterial*. Arbetsmaterial, SLU Alnarp, Landskapsutveckling

Bilaga 1

Trädinventeringsmanual, Arbetsmaterial

Beskrivande inventeringsparametrar

Trädets position

Ange trädets position med gatuadress.

Träd ID (Prioriteringsklass 1)

Unikt nummer för varje träd

Anges enligt: Unikt nummer

Trädart (Prioriteringsklass 1)

Ange släkte, art och sort samt i förekommande fall om trädet är E-planta. Sätt frågetecken efter

E-planta el. dyl. bör alltid anges.

Inmatning som: *Släkte art 'Sort' E*

Storlek

Stamomkrets (Prioriteringsklass 1)

Ange trädets omkrets. Omkretsen ska mätas på det smalaste stället under 1,3 meters brösthöjd. Detta för att inte eventuella utväxter på trädet ska påverka mätresultatet.

Anges enligt: Centimeter på det smalaste stället under 1,3 meters stamhöjd.

Krondiameter (Prioriteringsklass 2)

Ange trädets krondiameter

Anges enligt: Hela meter

Svampar (Prioriteringsklass 2)

Ange förekomst av svamp på eller vid trädet.

Om svampar hittas är det att rekommendera att dessa jämförs med bilder av följande svampar:

- Björkticka (*Piptoporus betulinus*)
- Fjällticka (*Polyporus squamosus*)
- Honungsskivling (*Armillaria mellea*)
- Jätteticka (*Meripilus giganteus*)
- Sprängticka (*Inonotus obliquus*)
- Stubbdyna (*Ustulina deusta*)
- Svavelticka (*Laetiporus sulphureus*)

Sjukdomar (Prioriteringsklass 2)

Ange eventuella sjukdomar, till exempel:

- Askskottsjuka
- Almsjuka
- Kastanjeblödarsjuka
- Kastanjemal
- Sköldlöss
- Kastanjerost
- Annat

Vitalitet

Vitalitet (Prioriteringsklass 1)

Vitaliteten anges genom en okulär inventering av trädets kronstruktur efter tabellen och bildexemplet nedan.

Benämningar	Förklaring
A	God vitalitet. Trädet kan ha skador, men tillväxten och övervallningen är ändå god. Tät krona med god skotttillväxt. Ljusgenomsläpplighet: 0-10%
B	Något begränsad tillväxt och/eller dålig övervallning. Trädet bedöms kunna återhämta sig till A-vitalitet. Ljusgenomsläpplighet: 11-25%
C	Trädet har en dålig vitalitet med mycket begränsad chans till återhämtning utan insatser av förvaltningen. Dålig eller utebliven övervallning av gamla skador. Ljusgenomsläpplighet: 26-60%
D	Trädet är i mycket dåligt skick, nästan dött. Ljusgenomsläpplighet: 61-99%

Anges enligt:

- A
- B
- C
- D

Anmärkningar, fritext (Prioriteringsklass 2)

Anmärkningsfältet är ett instrument för att samla in data som sedan kan överföras till mer permanenta parametrar. Fältet är mycket svårt att hålla uppdaterat och att använda, viktig information bör därför bara finnas temporärt i detta fält.

De förslag på fasta anmärkningar som kan användas är:

- Förtydligande gällande vitalitet
 - Tidig invintring
 - För arten ovanligt ljus bladfärg
 - Bladstorlek
 - Reducerad tillväxt (skott, stam, blad)
 - Förhöjd temperatur i stam och krona
 - Döda grenar
 - Dieback
 - Reducerad förmåga att övervalla skador
 - Kronform
 - Antal knoppar
 - Skottlängd
 - Tidig blomning
 - Utebliven blomning
 - Stor mängd frukt
 - Bristande frukt
 - Döda blad
 - Övrigt, ange (Ny inmatning)
- Förtydligande gällande biologiskt värde
 - Jätteträd, minst 1 meter i stamdiameter, mäts i brösthöjd (1,3 meter)
 - Storträd stamdiameter mellan 0,5 och 1 meter, mäts i brösthöjd (1,3 meter)
 - Hålstadium
 - Rödlistade arter
 - Signalarter
 - Övrigt, ange (Ny inmatning)
- Förtydligande gällande skador
 - Knäckt
 - Påkört
 - Skada gjort med tillhygge (kniv, yxa osv.)
 - Hundskador
 - Avknäckta grenar
 - Gräsklipparskador
 - Beskärningsskador
 - Övrigt, ange (Ny inmatning)

Anges som: Fritext

Skador och risk

Skadeklasser

Ange skadeklass samt eventuell precisering.

Önskar förvaltningen fördjupa undersökningen kan följande tabell användas:

ROTSKADOR/ROTHALSSKADOR		
Anges som	Innebörd	Förklaring
1	Inga	Inga anmärkningsvärda skador finns. För att en skada ska anses anmärkningsvärd ska den ha en långsiktig negativ innebörd för trädet.
2	Lindriga	Det finns skador på rothalsarna, ex. från gräsklippare. Storleksmässigt ej överstigande 10 % av rothalsens omkrets.
3	Måttliga	Måttligt stora partier är skadade, men ingen röta syns. Storleksmässigt ej överstigande 25 % av rothalsens omkrets.
4	Svåra	Rötangrepp, ihåligheter, lossnande bark utan övervallning. Vid skador som ej uppvisar röta eller ihåligheter överstiger skadan 25 % av rothalsens omkrets.
0	Troliga	Det finns tecken på rotskador kan förekomma. Exempelvis tecken på grävning i närheten av trädet. Anledningen till den annorlunda numreringen är att det råder osäkerhet kring inventeringsnummer 1, därav två ettor.
STAMSKADOR		
Anges som	Innebörd	Förklaring
1	Inga	Inga anmärkningsvärda skador finns. För att en skada ska anses anmärkningsvärd ska den ha en långsiktig negativ innebörd för trädet.
2	Lindriga	Mindre skador, exempelvis från beskärning. Storleksmässigt ej överstigande 10 % av stammens omkrets.
3	Måttliga	Begränsade skador, mindre ihåligheter, mindre rötangrepp. Storleksmässigt ej överstigande 25 % av stammens omkrets.
4	Svåra	Rötskador, påköringsskador, större barkbitar som har lossnat. Vid skador som ej uppvisar röta eller ihåligheter överstiger skadan 25 % av stammens omkrets.
KRONSKADOR		
Anges som	Innebörd	Förklaring
1	Inga	Inga anmärkningsvärda skador finns. För att en skada ska anses anmärkningsvärd ska den ha en långsiktig negativ innebörd för trädet.
2	Lindriga	Mindre skador, exempelvis från beskärning. Storleksmässigt ej överstigande 10 % av kronan.

3	Måttliga	<i>Begränsade skador, mindre ihålligheter, mindre rötangrepp, mindre toppröta, döda grenar, intorkade grenar, skadat eller dött toppskott. Storleksmässigt ej överstigande 25 % av kronan.</i>
4	Svåra	<i>Större rötangrepp, stora döda grenar, stora partier av död grenar. Vid skador som ej uppvisar röta eller ihålligheter överstiger skadan 25 % av kronan. .</i>

Inmatning:

- Summerad skadeklass: 1-4
- Rothalsskador/rotskador: 0-4
- Stamskador: 1-4
- Kronskador: 1-4

Risk för personskada eller materiella skador (Prioriteringsklass 1)

Ange riskklass

Benämningar	Förklaring	Exempel
1	<i>Låg risk. Trädet visar inga tecken på att riskera någon skada inom överskådlig tid.</i> Besiktning inom 5 år.	Trädet ser bra ut och visar inga tendenser till försvagning. Trädet är för litet för att kunna skada egendom eller person.
2	<i>Måttlig risk. Trädet kan innebära viss risk för skada på egendom eller person.</i> Besiktning inom 1-3 år	Viss dieback. Mindre grenar med invuxen bark. Mindre bark/stamskador. Gles bladmassa. Träd med mindre toppröta. Mindre grenar med dålig infästning.
3	<i>Hög risk. Trädet bör snarast åtgärdas för att hindra att en skada uppkommer på egendom eller person.</i> Åtgärd inom 3-6 månader	Mindre döda grenar över gator eller annan plats där den riskerar att träffa något/någon. Ihålligheter på stam eller i krona som bedöms som riskabla för trädets stabilitet. Större områden med invuxen bark. Träd med större toppröta Större grenar med dålig infästning.
4	<i>Extrem risk. Trädet innebär direkt risk för egendom eller person. En omedelbar åtgärd bör genomföras.</i> Omedelbar rapportering. Åtgärd inom 0-2 veckor	Stora döda grenar över gator eller annan plats där den riskerar att träffa något/någon. Större angrepp av röta vid stambasen. Röta i större rötter. Svampangrepp. Lutande träd utan märkbar stabilisering. Kombination av flera skador som ökar risken för skadeuppkomst.

Åtgärdsbehov

Åtgärdsförslag (Prioriteringsklass 1)

Åtgärdsförslag anges som ett separat fritextfält, men det rekommenderas starkt att detta består av ett flertal färdigskrivna förklaringar där de aktuella kryssas i. Det ska även, för varje föreslagen åtgärd anges om åtgärden är akut eller mindre akut. För akuta ärenden bör en insats göras inom 6 månader.

Benämningar	Förklaring	Exempel
Beskärning från fasta objekt		Vägskyltar, belysningsstolpar, husfasader
Fnasning/Rotskott		Stamskott, rotskott eller annan typ av oönskad tillväxt från trädet.
Fällning	Trädet behöver fällas och ingen nyplantering anses möjlig	Trädet som står mycket nära vägar.
Fällning och nyplantering	Trädet behöver fällas och ersättas med ett nytt träd	Träd i parkmark.
Kronreduktion	Kronan behöver reduceras genom beskärning. Detta gäller hela eller delar av kronan av annan anledning än beskärning från fasta objekt.	Träd med invuxen bark eventuellt med sprickbildning.
Kronstabilisering	Kronan behöver stabiliseras genom vajrar, linor eller annan typ av stabiliserande åtgärd	Träd med invuxen bark eventuellt med sprickbildning.
Ståndortsförbättring	Någon form av marförbättrande åtgärd rekommenderas för att få till stånd en bättre tillväxt.	Borttagning av hårdgjord beläggning, luckring, gödsling osv.
Säkerhetsbeskärning	Trädet behöver av säkerhetsmässiga skäl beskäras	Döda grenar över vägar eller cykelbanor. Grenar med sprickbildning.
Ta bort betonggaller	Trädet har eller riskerar att ta skada av betonggaller. Alternativt har trädet påverkat betonggallret så att detta innebär en skötselmässigt eller säkerhetsmässigt problem.	Trädrötter har lyft betonggallret, gallret växer in i stam eller rötter.
Ta bort trädstöd	Trädstödet behöver tas bort	Trädstödet har ingen funktion, riskerar att skada trädet eller har skadat trädet.
Uppbyggnadsbeskärning	En uppbyggnadsbeskärning är nödvändig för att trädet ska kunna utvecklas på ett bra sätt	Borttagning av dubbeltoppar, inväxning av bark eller lyftande av krona
Övrigt, ange	Eventuella andra åtgärdsbehov	Eventuella andra åtgärdsbehov

Databasteknisk information (metadata)

Inventeringsdatum (Prioriteringsklass 1)

Anges som det datum då trädet senast inventerades, anges enligt åååå-mm-dd.

Inventerat av (Prioriteringsklass 1)

Anges som personnamn eller förkortning av namn på personen som genomförde den senaste inventeringen av trädet.

Bilaga 2

Inventeringsprotokoll

Alléinventering, Alle nr. 1					
Position	Vrams Gunnarstorp – Norra Vram, södergående riktning, höger sida.				
Träd id	1:1	1:2	1:3	1:4	1:5
Art	Aesculus	Populus	Aesculus	Quercus	Populus
Stamomkrets (cm)	172	360	150	78	400
Krondiameter (m)	6	7	7	4	11
Svampar					
Sjukdomar			Kastanje-blödarsjuka?		
Vitalitet	C	D	C	A	C
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Dåligt utvecklat, få knoppar, enstaka knäckta grenar.	Reducerad tillväxt, döda grenar, viss reducerad övervallningsförmåga, dålig kronform	Något reducerad skotttillväxt, dålig kronform, något reducerat knoppantal		Dieback, döda grenar, reducerad övervallningsförmåga
Biologi	Storträd	Jätteträd, lite håligheter			Jätteträd, håligheter
Skador	Gräsklipps-skada på stambas, stamskada.	Beskärnings-skador	Påkörnings- och beskärning-skador	Beskärnings-skador	Knäckta grenar, beskärnings-skador
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	3	1	3	1	2
Stamskador	1	2	4	1	3
Kronskador	2	4	3	2	4
Risk för person- och materialskada	2	3	3	1	3
Åtgärdsförslag	Fräsning av rot- och stamskott: Mindre akut. Säkerhetsbeskärning: Akut	Säkerhetsbeskärning: Akut	Säkerhetsbeskärning: Akut	Åtgärda beskärningsfel: Akut	Säkerhetsbeskärning: Akut
Inventeringsdatum	2011-02-01				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 1					
Position	Vrams Gunnarstorp – Norra Vram, södergående riktning, höger sida.				
Träd id	1:6	1:7	1:8	1:9	1:10
Art	Aesculus	Populus	Aesculus	Aesculus	Aesculus
Stamomkrets (cm)	183	400	75	130	70
Krondiameter (m)	10	10	5	4	3
Svampar					
Sjukdomar			Kastanje-blödarsjuka?		Kastanje-blödarsjuka?
Vitalitet	C	C	C	D	C
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Dieback, något reducead övervallningsförmåga, tappat smågrenar	Döda grenar, dieback, reducerad övervallningsförmåga		Döda grenar, dieback, reducerad övervallningsförmåga, mycket dålig kronform	Dålig kronform.
Biologi	Storträd, några håligheter	Jätteträd		Mycket håligheter	
Skador	Gräsklippar-skada	Knäckta grenar, beskärnings-skador	Påkörnings-skador, troligtvis från slätter	Beskärnings- och påkörnings-skador	
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	2	1	3	2	1
Stamskador	3	2	2	2	1
Kronskador	2	4	1	3	1
Risk för person- och materialskada	2	3	1	2	1
Åtgärdsförslag	Säkerhets-beskrining: Akut	Säkerhets-beskrining: Akut Ev. fällning och nyplantering: Mindre akut		Fällning och nyplantering: Mindre akut (Ej ur biologisk synvinkel)	
Inventeringsdatum	2011-02-01				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 2					
Position	Brödåkra – Duveke, norrgående riktning, höger sida.				
Träd id	2:1	2:2	2:3	2:4	2:5
Art	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia
Stamomkrets (cm)	89	185	140	145	190
Krondiameter (m)	6	9	8	9	10
Svampar					
Sjukdomar					
Vitalitet	B	A	A	A	A
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Reducerad övervallnings- förmåga			Spricka i barken på stammen.	35-40° lutning
Biologi	Någon hålighet	Storträd			Storträd
Skador	Beskärnings- skador	Liten knäckt gren	Påkörnings- skada, gräsklippare		
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	1	1
Stamskador	3	1	1	1	1
Kronskador	2	1	1	1	1
Risk för person- och materialskada	1	1	1	1	1
Åtgärdsförslag	Säkerhets- beskärning, tappar: Mindre akut		En aning trång krona- beskärning: Mindre akut	En aning trång krona- beskärning: Mindre akut	En aning trång krona- beskärning: Mindre akut
Inventeringsdatum	2011-02-01				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 2					
Position	Brödåkra – Duveke, norrgående riktning, höger sida.				
Träd id	2:6	2:7	2:8	2:9	2:10
Art	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia
Stamomkrets (cm)	160	160	170	180	160
Krondiameter (m)	8	9	8	8	9
Svampar		Flertal svampar vid roten			
Sjukdomar					
Vitalitet	B	A	A	A	B

Anmärkningar gällande:					
Vitalitet					Spricka i barken på stammen.
Biologi	Storträd	Storträd	Storträd	Storträd	Storträd, håligheter
Skador	Beskärnings-skador		Knäckt gren		Påkört av fordon
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	1	4
Stamskador	1	3	1	4	4
Kronskador	2	1	1	1	1
Risk för person- och materialskada	1	1	1	1	3
Åtgärdsförslag	En aning trång krona- beskärning: Mindre akut	En aning trång krona- beskärning: Mindre akut	En aning trång krona- beskärning: Mindre akut	En aning trång krona- beskärning: Mindre akut	Fällning och nyplantering: Mindre akut
Inventeringsdatum	2011-02-01				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 3.					
Position	Gränsen mellan Skateholm och Beddingestrand – Trelleborg, väg 9, västlig riktning, vänster sida.				
Träd id	3:1	3:2	3:3	3:4	3:5
Art	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia
Stamomkrets (cm)	165	170	80	90	155
Krondiameter (m)	8	9	6	4	7
Svampar					
Sjukdomar					
Vitalitet	B	A	C	C	C
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Reducerad övervallningsförmåga, ensidig krona				Reducerad övervallningsförmåga, ensidig krona
Biologi	Storträd, håligheter	Storträd, lav	Lav		Lav och mossor
Skador	Påkörnings-skador, beskärningsfel	Beskärningsfel	Grova beskärningsfel	Grova beskärningsfel	Knäckt gren, beskärningsfel
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	1	1

Stamskador	3	1	1	1	4
Kronskador	2	2	2	3	3
Risk för person- och materialskada	1	1	2	2	2
Åtgärdsförslag	Säkerhets- beskrning - tappar: Mindre akut.	Säkerhets- beskrning - tappar: Mindre akut	Säkerhets- beskrning - tappar: Akut	Säkerhets- beskrning - tappar: Akut	Säkerhets- beskrning: Akut Fällning och nyplantering: Mindre akut
Inventeringsdatum	2011-02-02				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 3.					
Position	Gränsen mellan Skateholm och Beddingestrand – Trelleborg, väg 9, västlig riktning, vänster sida.				
Träd id	3:6	3:7	3:8	3:9	3:10
Art	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia
Stamomkrets (cm)	165	80	120	190	170
Krondiameter (m)	7	3	6	7	7
Svampar	Ja				
Sjukdomar					
Vitalitet	B	B	A	B	B
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet		Reducerad övervallnings- förmåga, barksprickor		Reducerad övervallnings- förmåga, döda grenar	Döda grenar
Biologi	Storträd			Storträd	Storträd
Skador	Påkört		Knäckt gren	Påkört troligtvis av slåttermaskin	Påkört
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	4	1	1	2	1
Stamskador	4	3	1	2	3
Kronskador	2	1	1	2	3
Risk för person- och materialskada	2	1	1	3	3
Åtgärdsförslag	Säkerhets- beskrning – tappar: Mindre akut			Säkerhets- beskrning: Akut	Säkerhets- beskrning: Akut
Inventeringsdatum	2011-02-02				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 4					
Position	Wanås – Gryt, norrgående riktning, höger sida				
Träd id	4:1	4:2	4:3	4:4	4:5
Art	Tilia	Tilia	Tilia	Tilia	Fraxinus
Stamomkrets (cm)	210	200	185	200	95
Krondiameter (m)	8	9	8	9	5
Svampar		Ja			
Sjukdomar					Askskottsjuka
Vitalitet	B	C	C	D	C
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Döda grenar	Döda grenar	Mkt döda små grenar	Mkt döda grenar, tappad bark	Döda grenar, dåligt utvecklad krona
Biologi	Storträd	Storträd	Storträd	Storträd	
Skador		Beskärnings-skador	Enstaka fläkskador, beskärningsfel	Knäckta grenar, klyvd stam	Knäckta grenar
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	1	1
Stamskador	1	1	1	1	1
Kronskador	3	3	3	4	3
Risk för person- och materialskada	3	2	2	3	2
Åtgärdsförslag	Säkerhets-beskränning: Akut	Säkerhets-beskränning: Mindre akut	Säkerhets-beskränning: Mindre akut	Fällning och nyplantering: Akut	Säkerhets-beskränning: Mindre akut
Inventeringsdatum	2011-02-09				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 4					
Position	Wanås – Gryt, norrgående riktning, höger sida				
Träd id	4:6	4:7	4:8	4:9	4:10
Art	Fraxinus	Fraxinus	Tilia	Fraxinus	Alnus
Stamomkrets (cm)	200	230	105	120	270
Krondiameter (m)		6	7		6
Svampar		Ja			
Sjukdomar		Askskottsjuka		Askskottsjuka	
Vitalitet	D	D	B	D	D
Anmärkningar gällande:					

Vitalitet	Knäckt högstubbe, röta	Barksprickor, mkt döda grenar, röta vid rothals	Början till röta vid rothals, döda grenar	Nästan dött, ingen krona, barksprickor	Röta, reducerad krona, reducerad övervallnings- förmåga, knutor på stam
Biologi	Storträd	Storträd			Storträd, håligheter
Skador					Knäckta grenar
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador		4	3	1	4
Stamskador		3	1	1	4
Kronskador		4	2	4	4
Risk för person- och materialskada		3	2	2	3
Åtgärdsförslag	Låt stå kvar men plantera nytt bredvid	Ta ner pga askskottsjuka	Säkerhets- beskränning: Akut	Behåll som högstubbe	Säkerhets- beskränning: Akut Fällning och nyplantering: Mindre akut
Inventeringsdatum	2011-02-09				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 5					
Position	Vittskövle slott – Olseröd, sydlig riktning, höger sida				
Träd id	5:1	5:2	5:3	5:4	5:5
Art	Tilia	Tilia	Tilia	Carpinus betulus	Tilia
Stamomkrets (cm)	120	285	230	57	95
Krondiameter (m)	5	8	9	5	2
Svampar					
Sjukdomar					
Vitalitet	C	B	C	A	C
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Döda grenar	Stora svaga grenar, tappat lite bark	Mkt stam- och rotskott	Ungt friskt träd	Mkt stamskott, saknar krona, står tätt, knölar
Biologi	Håligheter	Storträd	Storträd		

Skador		Grenar knäckta i storm	Beskärningsfel		Beskärnings- fel, knäckta grenar
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	1	1
Stamskador	1	1	2	1	2
Kronskador	3	2	2	1	3
Risk för person- och materialskada	3	2	2	1	2
Åtgärdsförslag	Säkerhets- beskärning: Mindre akut	Säkerhets- beskärning: Mindre akut	Säkerhets- beskärning: Mindre akut		Fäll för att gynna övriga träd
Inventeringsdatum	2011-02-09				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 5					
Position	Vittskövle slott – Olseröd, sydlig riktning, höger sida				
Träd id	5:6	5:7	5:8	5:9	5:10
Art	Tilia	Fagus sylvatica	Fraxinus	Fagus sylvatica	Tilia
Stamomkrets (cm)	225	235	135	200	200
Krondiameter (m)	8	10	2	4	5
Svampar					
Sjukdomar			Askskottsjuka		
Vitalitet	B	A	D	C	D
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Ett par döda grenar		Ingen krona	Reducerad övervallnings- förmåga, dålig kronform	Täckt av murgrova, döda grenar, knäckta grenar
Biologi	Storträd, ett par håligheter	Storträd		Storträd	Storträd
Skador	Ngr stora tappar - beskärningsfel		Stor beskärnings- skada på stam, ihopvuxet med annat träd	Ihopvuxet med annat träd, påkörnings- skador	Spricka med början till röta vid rothals
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	1	1	2	4	2
Stamskador	3	1	3	4	1
Kronskador	2	1	4	2	2

Risk för person- och materialskada	2	1	3	2	3
Åtgärdsförslag	Säkerhets- beskärning- tappar: Akut		Fäll		Säkerhets- beskärning: Akut
Inventeringsdatum	2011-02-09				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 6					
Position	Lyby – Osbyholm, norrgående riktning, höger sida				
Träd id	6:1	6:2	6:3	6:4	6:5
Art	Acer	Acer	Acer	Acer	Acer
Stamomkrets (cm)	235	125	160	135	255
Krondiameter (m)	8	3	5	3	9
Svampar	Ja				
Sjukdomar					
Vitalitet	C	D	B	C	C
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Små döda grenar	Döda grenar	Reducerad övervallningsförmåga på ett ställe	Röta, död gren	Spricka i stam, början till röta, reducerad övervallningsförmåga, döda grenar
Biologi	Storträd, stor hållighet	Mkt lav	Storträd	Hålligheter	Storträd, hålligheter
Skador	Påkörnings-skada	Påkörnings-skada, knäckt och fläkt gren	Påkörnings-skador	Beskärnings-skador	Påkörnings-skada vid rothals, beskärningsfel
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	1	2
Stamskador	4	3	3	4	3
Kronskador	3	3	1	2	3
Risk för person- och materialskada	3	2	2	3	3
Åtgärdsförslag	Fällning och nyplantering alt. Lämna högstubbe: Akut	Säkerhets- beskärning: Akut		Fällning och nyplantering: Akut	Säkerhets- beskärning: Akut Fällning och nyplantering: Mindre akut
Inventeringsdatum	2011-02-09				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 6					
Position	Lyby – Osbyholm, norrgående riktning, höger sida				
Träd id	6:6	6:7	6:8	6:9	6:10
Art	Acer	Acer	Acer	Acer	Acer
Stamomkrets (cm)	220	230	205	240	200
Krondiameter (m)	7	9	8	7	8
Svampar	Ja				
Sjukdomar					
Vitalitet	C	C	B	C	C
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Stora brutna grenar, intorkade grenar	Reducerad övervallningsförmåga, röta, några döda grenar	Döda grenar	Reducerad övervallningsförmåga	Reducerad övervallningsförmåga
Biologi	Storträd, hållighet	Storträd, hålligheter	Storträd	Storträd, hålligheter	Storträd
Skador		Beskärningsfel, ett fåtal påkörnings-skador av slåttermaskin			Knäckt gren, fåtal påkörnings-skador, bark lossnat på 3 ställen, beskärningsfel
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	1	1
Stamskador	3	4	1	4	3
Kronskador	2	1	2	1	1
Risk för person- och materialskada	2	2	1	3	2
Åtgärdsförslag	Säkerhetsbeskränning: Akut Fällning och nyplantering: Mindre akut		Säkerhetsbeskränning: Mindre akut	Fällning och nyplantering alt. lämna högstubbe: Mindre akut	Säkerhetsbeskränning – ta bort ena toppen: Akut
Inventeringsdatum	2011-02-09				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 7					
Position	Esperöds Herrgård – Kivik. Västlig riktning, höger sida.				
Träd id	7:1	7:2	7:3	7:4	7:5
Art	Acer	Acer	Acer	Acer	Aesculus
Stamomkrets (cm)	255	230	170	230	300
Krondiameter (m)	11	9	3	9	12
Svampar					
Sjukdomar					
Vitalitet	C	B	C	C	B
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Reducerad övervallningsförmåga,	Döda grenar	Konstig kronform	Döda grenar, blödning, ihopväxta grenar, sprucken gren	Knölar med stamskott
Biologi	Storträd	Storträd	Storträd	Storträd	Storträd
Skador	Beskärnings-skador	Beskärnings-fel, påkörnings-skada	Gammal påkörnings-skada som dock läkt fint	Beskärnings-fel	Grova beskärnings-fel, liten påkörnings-skada
Skador och risker					
Rot- och rothalsskador	1	2	1	1	1
Stamskador	3	1	1	2	1
Kronskador	3	2	1	3	3
Risk för person- och materialskada	3	2	1	2	2
Åtgärdsförslag	Säkerhets-beskrining: Akut	Säkerhets-beskrining: Akut		Säkerhets-beskrining: Akut	Säkerhets-beskrining: Akut
Inventeringsdatum	2011-02-10				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 7					
Position	Esperöds Herrgård – Kivik. Västlig riktning, höger sida.				
Träd id	7:6	7:7	7:8	7:9	7:10
Art	Acer	Acer	Aesculus	Acer	Tilia
Stamomkrets (cm)	245	170	230	320	260
Krondiameter (m)	8	6	11	13	11
Svampar					
Sjukdomar					
Vitalitet	C	C	C	D	B
Anmärkningar gällande:					

Vitalitet	Reducerad övervallningsförmåga, enstaka knäckt och död gren.	Något reducerad övervallningsförmåga	Stam täckt av murgröna, röta, reducerad övervallningsförmåga, enstaka död gren, lite stamskott	Döda toppar, spricka längs med hela stammen, röta vid rothals	Reducerad övervallningsförmåga, enstaka döda grenar, ihopväxta korsande grenar, tappat bark
Biologi	Storträd	Storträd, håligheter	Hållighet, storträd	Jätteträd	Storträd
Skador	Beskärnings-skador	Gammal påkörnings-skada, beskärnings-skador.	Grova beskärningsfel		
Skador och risker					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	4	1
Stamskador	3	3	3	3	2
Kronskador	3	2	3	4	2
Risk för person- och materialskada	3	2	2	4	2
Åtgärdsförslag	Säkerhets-beskärning: Akut	Säkerhets-beskärning: Mindre akut	Säkerhets-beskärning: Akut	Fällning: Akut	Säkerhets-beskärning: Akut
Inventeringsdatum	2011-02-10				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 8					
Position	Andrarum kyrka –Christinehofs ekopark. Norrgående riktning, höger sida				
Träd id	8:1	8:2	8:3	8:4	8:5
Art	Aesculus	Aesculus	Aesculus	Aesculus	Aesculus
Stamomkrets (cm)	265	335	290	270	360
Krondiameter (m)	12	9	8	4	9
Svampar					
Sjukdomar		Kastanje-blödarsjuka?			
Vitalitet	C	C	C	C	C
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Reducerad övervallningsförmåga, rödvårtsjuka, hålig med röta	Hållighet, röta, döda grenar	Lossnande bark, parti med ljusare bark, knäckta grenar	Röta, reducerad övervallningsförmåga, mycket gles krona	Röta, en del lav i kronan, döda grenar, två stora ihopväxta grenar

Biologi	Storträd, håligheter	Jätteträd, hålighet, täckt av lav	Storträd, mycket lav	Storträd, hålighet	Jätteträd, hålighet
Skador	Påkörnings- skada, invuxet rep, beskärnings- fel	Stor knäckt gren, beskärnings- fel	Beskärnings-fel	Påkörnings- skada, beskärnings- fel	Beskärnings- fel
Skador och risker					
Rot- och rothalsskador	2	1	1	3	1
Stamskador	4	4	4	4	3
Kronskador	2	3	3	2	2
Risk för person- och materialskada	2	2	3	2	2
Åtgärdsförslag	Säkerhets- beskärning: Mindre akut Eventuellt fällning: Mindre akut		Säkerhets- beskärning: Akut		
Inventeringsdatum	2011-02-10				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 8					
Position	Andrarum kyrka –Christinehofs ekopark. Norrgående riktning, höger sida				
Träd id	8:6	8:7	8:8	8:9	8:10
Art	Aesculus	Aesculus	Acer	Aesculus	Aesculus
Stamomkrets (cm)	330	325	255	210	240
Krondiameter (m)	8	6	4	6	9
Svampar					
Sjukdomar					
Vitalitet	C	C	C	C	B
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Stora döda grenar, intorkade grenar, rödvårtsjuka, stamskott	Stora döda grenar, ljus, stor fläxskada med röta	Stor fläxskada med röta, hålighet med röta, brutna grenar	Döda, intorkade grenar, rödvårtsjuka	Knäckta grenar, spricka i kronans bark
Biologi	Jätteträd	Jätteträd	Hålighet, storträd	Storträd	Storträd

Skador	Fläxskador, beskärnings- fel	Beskärnings- fel	Beskärnings- fel	Påkörnings- skada av gräsklippare, beskärnings- fel	Påkört av gräsklippare, beskärnings- fel
Skador och risker					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	2	2
Stamskador	2	3	4	3	2
Kronskador	4	4	3	3	3
Risk för person- och materialskada	3	4	2	2	3
Åtgärdsförslag	Säkerhets- beskärning: Akut	Säkerhets- beskärning: Akut	Säkerhets- beskärning: Akut	Säkerhets- beskärning: Akut	Säkerhets- beskärning: Akut
Inventeringsdatum	2011-02-10				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 9					
Position	Huvudallén Övedskloster. Norrgående riktning från klostret. Vänster sida.				
Träd id	9:1	9:2	9:3	9:4	9:5
Art	Tilia	Tilia	Tilia	Tilia	Tilia
Stamomkrets (cm)	200	180	220	235	270
Krondiameter (m)	12	10	7	7	6
Svampar					Ja
Sjukdomar					
Vitalitet	C	B	C	B	C
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Döda grenar	Fåtal döda grenar	Röta i lindknutar, lite döda och knäckta grenar, tappar	Tre stora grenar i kronan borttagna- röta?	Svamp, röta
Biologi	Storträd	Storträd	Storträd	Storträd	Storträd
Skador	Påkörnings- skada			Beskärnings- skador	Stora beskärnings- snitt, grov påkörnings- skada - röta
Skador och risker					
Rot- och rothalsskador	3	1	1	1	4
Stamskador	1	1	3	1	4
Kronskador	3	1	2	2	1

Risk för person- och materialskada	2	1	2	1	3
Åtgärdsförslag	Säkerhets- beskärning: Akut		Säkerhets- beskärning: Mindre akut		Fällning: Mindre akut
Inventeringsdatum	2011-02-10				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 9					
Position	Huvudallén Övedskloster. Norrgående riktning från klostret. Vänster sida.				
Träd id	9:6	9:7	9:8	9:9	9:10
Art	Tilia	Tilia	Tilia	Tilia	Tilia
Stamomkrets (cm)	260	285	310	200	215
Krondiameter (m)	8	6	8	9	7
Svampar					
Sjukdomar					
Vitalitet	C	C	C	B	B
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Döda grenar, röta i lindknut	Röta	Flera håligheter med röta, ihopväxta grenar	Ett par knäckta grenar	
Biologi	Storträd	Storträd	Storträd	Storträd	Storträd
Skador	Stora beskärnings-snitt	Stora beskärnings-snitt, stor fläkt gren		Stort beskärnings-snitt	Stort beskärnings-snitt
Skador och risker					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	1	1
Stamskador	3	3	3	2	3
Kronskador	2	1	2	2	2
Risk för person- och materialskada	2	2	2	1	2
Åtgärdsförslag	Säkerhets- beskärning: Mindre akut				
Inventeringsdatum	2011-02-10				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 10					
Position	Räng kyrka - Håslöv, östlig riktning, höger sida				
Träd id	10:1	10:2	10:3	10:4	10:5
Art	Salix	Salix	Salix	Salix	Salix
Stamomkrets (cm)	160	170	180	180	190

Krondiameter (m)	3	3	3	3	4
Svampar					
Sjukdomar					
Vitalitet	A	A	B	B	B
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	God skotttillväxt, viss reducerad övervallningsförmåga	God skotttillväxt, viss reducerad övervallningsförmåga	God skotttillväxt, viss reducerad övervallningsförmåga	God skotttillväxt, viss reducerad övervallningsförmåga, död gren	God skotttillväxt
Biologi	Uppsprucken stam, död ved, storträd	Uppsprucken stam, död ved, storträd	Uppsprucken stam, död ved, storträd	Uppsprucken ihålig stam, död ved, storträd	Ihålig stam, död ved, hållighet i krona, storträd
Skador					
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	1	2	4	4	4
Stamskador	4	4	4	4	4
Kronskador	2	3	2	3	2
Risk för person- och materialskada	2	2	2	2	2
Åtgärdsförslag				Ta bort död gren: Mindre akut	
Inventeringsdatum	2011-02-14				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Alléinventering, Alle nr. 10					
Position	Räng kyrka - Håslöv, östlig riktning, höger sida				
Träd id	10:6	10:7	10:8	10:9	10:10
Art	Salix	Salix	Salix	Salix	Sorbus intermedia
Stamomkrets (cm)	135	80	115	160	150
Krondiameter (m)	3	2	3	2	8
Svampar					
Sjukdomar					
Vitalitet	B	A	A	C	B
Anmärkningar gällande:					

Vitalitet	God skotttillväxt, viss reducerad övervallningsförmåga	God skotttillväxt, viss reducerad övervallningsförmåga	God skotttillväxt, viss reducerad övervallningsförmåga, stor död gren	Mindre god skotttillväxt, två stora döda grenar	Sprickor i bark på stam, döda grenar
Biologi	Uppsprucken stam, död ved	Håligheter vid stambas	Liten hålighet vid stambas	Uppsprucken stam, död ved, storträd	
Skador	Påkörnings-skada vid stambas från slåttermaskin	Påkörnings-skada	Påkörnings-skada vid rothals	Påkörnings-skada	Beskärningsfel påkörnings-skada i krona
Skador och risker:					
Rot- och rothalsskador	4	4	3	4	1
Stamskador	4	1	2	4	1 OBS. Sprickor i bark
Kronskador	2	2	3	3	3
Risk för person- och materialskada	2	1	2	2	2
Åtgärdsförslag			Ta bort död gren: Mindre akut		Säkerhetsbeskärning: Akut
Inventeringsdatum	2011-02-14				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Inventering av referensträd					
Position	Lantan, parkering	Lantan, parkering	Alnarps bokhandel	Alnarps bokhandel	Alnarps bokhandel
Träd id	1	2	3	4	5
Art	Acer platanoides	Acer platanoides	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia
Stamomkrets (cm)	195	190	215	185	180
Krondiameter (m)	12	8	9	8	8
Svampar					
Sjukdomar					
Vitalitet	B	B	A	B	B
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Mycket döda och intorkade grenar	Lite döda och knäckta grenar	Några små döda grenar	Knäckt gren, barkspricka, döda grenar, mindre tät krona	Lite döda grenar, mindre tät krona

Biologi	Storträd	Storträd	Storträd, några små håligheter med lite röta	Storträd	Storträd, fåtal mindre håligheter
Skador	Påkörnings- skada?		2 små påkörnings- skador i krona		
Skador och risker					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	1	1
Stamskador	1	1	1	2	1
Kronskador	3	2	2	3	2
Risk för person- och materialskada	3	2	1	2	1
Åtgärdsförslag	Säkerhets- beskränning: Akut	Säkerhets- beskränning: Mindre akut		Säkerhets- beskränning: Mindre akut	Säkerhets- beskränning: Mindre akut
Inventeringsdatum	2011-02-23				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Inventering av referensträd					
Position	Alnarps bokhandel	Alnarps bokhandel	Sundsvägen mellan Pomonav. Och Kungsgårdsv.	Mellan Alnarps- gårdens parkering och sylvan	Mellan sylvan och slottet
Träd id	6	7	8	9	10
Art	Sorbus intermedia	Sorbus intermedia	Tilia	Acer	Tilia
Stamomkrets (cm)	220	210	120	105	290
Krondiameter (m)	10	12	8	10	17
Svampar					
Sjukdomar			Sköldlöss		
Vitalitet	B	B	A	B	B
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	Invuxen bark= stor försvagad gren, sprickor i bark i krona	Döda grenar, fläkt gren		Många döda grenar, något gles krona	Döda grenar, någon knäckt högt upp i kronan
Biologi	Storträd	Storträd, enstaka håligheter			Storträd
Skador		Beskärnings- skada			
Skador och risker					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	1	1

Stamskador	1	1	1	1	1
Kronskador	3	3	1	3	2
Risk för person- och materialskada	2	2	1	2	2
Åtgärdsförslag		Säkerhets- beskrning: Mindre akut		Säkerhets- beskrning: Mindre akut	Säkerhets- beskrning: Mindre akut
Inventeringsdatum	2011-02-23				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Inventering av referensträd					
Position	Östra sidan av slottet	Östra sidan av slottet	Östra sidan av slottet	Framför slottet	Kvarter 2e i sortimentet
Träd id	11	12	13	14	15
Art	Tilia	Tilia	Acer	Tilia	Aesculus
Stamomkrets (cm)	275	200	150	320	140
Krondiameter (m)	15	11	15	19	8
Svampar					
Sjukdomar					
Vitalitet	B	B	B	B	A
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet	1 stor död gren	Lite döda grenar	Lite döda grenar, 1 liten fläxskada i kronan		
Biologi	Storträd	Storträd		Jätteträd, håligheter	
Skador					
Skador och risker					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	2	1
Stamskador	1	1	1	1	1
Kronskador	1	1	2	1	1
Risk för person- och materialskada	1	1	1	1	1
Åtgärdsförslag	Ta bort död gren	Ta bort döda grenar	Ta bort döda grenar		
Inventeringsdatum	2011-02-23				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				

Inventering av referensträd					
Position	Sundsvägen vid tornhuset, parkering	Sundsvägen vid tornhuset	Plaskan	Plaskan	Smedjevägen, vid busshållplats
Träd id	16	17	18	19	20
Art	Aesculus	Aesculus	Aesculus	Acer	Aesculus
Stamomkrets (cm)	240	270	190	240	130
Krondiameter (m)	8	11	11	13	9
Svampar					
Sjukdomar					
Vitalitet	B	A	C	B	A
Anmärkningar gällande:					
Vitalitet			Döda och knäckta grenar, spricka längs med stam	Döda grenar	
Biologi	Storträd, hålighet i stam och krona	Storträd	Storträd	Storträd, enstaka hålighet i krona	
Skador	Gammal påkörnings- skada på stam				
Skador och risker					
Rot- och rothalsskador	1	1	1	1	1
Stamskador	3	1	2	1	1
Kronskador	2	1	3	3	1
Risk för person- och materialskada	1	1	2	2	1
Åtgärdsförslag			Säkerhets- beskrning: Mindre akut	Säkerhets- beskrning: Mindre akut	
Inventeringsdatum	2011-02-23				
Inventerat av	Mia Nivard och Josefin Hardebrink				